

**Inventaris van het archief van
de Rijksnormaalschool van Lier en
het Hoger Pedagogisch Instituut van
het Gemeenschapsonderwijs van Lier**
1914-1994

BART WILLEMS



INVENTARIS VAN HET ARCHIEF VAN
DE RIJKS NORMAALSCHOOL VAN LIER
EN
HET HOGER PEDAGOGISCH INSTITUUT VAN
HET GEMEENSCHAPSONDERWIJS VAN LIER
1914-1994

RIJKSARCHIEF TE ANTWERPEN

INVENTARISSEN

79



Naamsvermelding - Niet Commercieel - Geen Afgeleide Werken
CC BY-NC-ND

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl/>

Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification
CC BY-NC-ND

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/fr/>

ISBN : 978 90 5746 743 1

Algemeen Rijksarchief

D/2014/531/090

Bestelnummer: Publ. 5412

Algemeen Rijksarchief
Ruisbroekstraat 2
1000 Brussel

De volledige lijst van onze publicaties kan u gratis bekomen op eenvoudig verzoek (publicat@arch.be)
of raadplegen op internet (<http://arch.arch.be>)

Nummer toegang: L013

Inventaris van het archief van
de Rijksnormaalschool van Lier
en
**het Hoger Pedagogisch Instituut van
het Gemeenschapsonderwijs van Lier**
1914-1994

door

Bart WILLEMS

Brussel
2014

Wijze van aanvragen

Archiefstukken beschreven in deze inventaris, worden aangevraagd door het opgeven aan de terminal in de leeszaal van het *nummer van de toegang*, vermeld op het titelblad en in de rechterbovenhoek van elke bladzijde:

L013

en door opgave van het *archiefnummer* dat u aantreft links vóór elke archiefbeschrijving.

Beperkingen inzake raadpleging en reproductie

Documenten in dit bestand ouder dan dertig jaar zijn openbaar. Dit geldt evenwel niet voor documenten die privacygevoelige informatie bevatten, zoals de personeelsdossiers. De wet van 8 december 1992, gewijzigd door de wet van 11 december 1998, op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer legt op dit vlak beperkingen op. Documenten die privacygevoelige gegevens bevatten en jonger zijn dan 100 jaar, zijn in principe niet openbaar. Deze stukken kunnen enkel geraadpleegd worden mits toestemming van de betrokkene(n) en/of het diensthoofd van het Rijksarchief Antwerpen en dit na het invullen van een identificatiefiche, het ondertekenen van een onderzoekscontract en -verklaring. Elke aanvraag zal afzonderlijk onderzocht worden. Om stukken te consulteren die jonger zijn dan 30 jaar, is in principe de toestemming nodig van de bevoegde dienst.

Voor de reproductie van archiefstukken gelden de voorwaarden en tarieven van toepassing in het Rijksarchief.

Voorkeurvorm voor het citeren van het archief

Het verdient aanbeveling om het archief de eerste maal te citeren met zijn volledige naam. Nadien kan worden volstaan met een verkorte referentie.

Volledig: RIJKSARCHIEF TE ANTWERPEN, *Archief van de Rijksnormaalschool van Lier en het Hoger Pedagogisch Instituut van het Gemeenschapsonderwijs van Lier*, nr.... [archiefnummer]

Verkort: RAA, RNS en HPIG Lier, nr.... [archiefnummer]

INHOUDSOPGAVE

ALGEMENE BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF	7
I. IDENTIFICATIE.....	7
II. GESCHIEDENIS VAN ARCHIEFVORMER EN ARCHIEF	7
A. Archiefvormer	7
1. <i>Naam</i>	7
2. <i>Geschiedenis</i>	7
3. <i>Organisatie</i>	10
a. Opleiding onderwijzer(es) (lagere normaalschool)	10
b. Opleiding regent(es) (middelbare normaalschool)	13
c. Opleiding kleuteronderwijzer(es)	13
B. Archief	14
1. <i>Geschiedenis</i>	14
2. <i>Verwerving</i>	14
III. INHOUD EN STRUCTUUR.....	15
A. Inhoud	15
B. Selecties en vernietigingen.....	15
C. Toekomstige aangroei/aanvullingen	15
D. Ordening.....	15
IV. RAADPLEGING EN GEBRUIK.....	16
A. Voorwaarden voor de raadpleging	16
B. Voorwaarden voor de reproductie.....	17
C. Taal en schrift van de documenten.....	17
V. VERWANT MATERIAAL	17
A. Bestaan en bewaarplaats van originelen	17
B. Documenten met een verwante inhoud.....	17
C. Bibliografie	17
VI. BESCHRIJVINGSBEHEER	18
VII. BIJLAGEN	18
A. Directeurs van de Rijksnormaalschool van Lier (1817-1830, 1844-1995).....	18
INVENTARIS.....	21
I. ALGEMEEN BEHEER EN ORGANISATIE VAN DE SCHOOL.....	21
A. Algemeen	21
B. Verslagen	22
C. Statistieken.....	22
D. Briefwisseling	23
E. Propaganda.....	24

II.	FINANCIEEL BEHEER	24
III.	GEBOUWEN EN MATERIEEL BEHEER	25
	A. Patrimonium.....	25
	B. Onderhoud van het gebouw	25
	C. Verhuur van lokalen.....	27
	D. Afbeeldingen van het schoolgebouw	27
IV.	PERSONEELSADMINISTRATIE	27
	A. Algemeen	27
	B. Aanwerving, bevordering en vervanging.....	28
	C. Evaluatie van leerkrachten	29
	D. Registratie van afwezige leerkrachten	29
	E. Informatie voor personeelsleden	29
	F. Portretten van directeurs	30
V.	LEERLINGENADMINISTRATIE	30
	A. Algemeen	30
	B. In- en uitschrijving van leerlingen	30
VI.	ONDERWIJS, DIDACTISCHE BEGELEIDING EN LEERMIDDELEN	34
	A. Algemeen	34
	B. Leerinhouden en leerplannen	35
	1. <i>Leerplannen</i>	35
	a. Algemeen.....	35
	b. Per vakgebied	35
	2. <i>Cursussen</i>	36
	C. Evaluatie van de lessen	37
	D. Praktische organisatie van het onderwijs	37
	E. Didactische hulpmiddelen.....	38
VII.	EVALUATIE VAN LEERLINGEN	38
	A. Uitslagen van leerlingen.....	38
	B. Toelatings- en overgangsexamens	38
	C. Eindexamens	41
VIII.	NA- EN BUITENSCHOOLSE ACTIVITEITEN	45
	A. Culturele, maatschappelijke en sportactiviteiten	45
	B. Verenigingsleven	46
IX.	DOCUMENTATIE.....	47
X.	GEDEPONEERD ARCHIEF	47
	A. Rijksnormaalschool van Herentals.....	47
	B. Rijksnormaalschool van Turnhout	48
	BIJLAGEN: NADERE TOEGANG OP DE PERSONEELSDOSSIERs ...	49
	CONCORDANS	57

ALGEMENE BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

I. IDENTIFICATIE

<i>Referentie:</i>	BE RAA, Rijksnormaalschool Lier (511 – 608) Nummer toegang: L013
<i>Naam:</i>	Archief van de Rijksnormaalschool van Lier en het Hoger Pedagogisch Instituut van het Gemeenschapsonderwijs van Lier
<i>Datering:</i>	1914-1996
<i>Beschrijvingsniveau:</i>	Bestand
<i>Omvang:</i>	1167 nrs (19 s.m.)

II. GESCHIEDENIS VAN ARCHIEFVORMER EN ARCHIEF

A. ARCHIEFVORMER

1. NAAM

Rijksnormaalschool van Lier (1817-1830, 1844-1988)

Hoger Pedagogisch Instituut van het Gemeenschapsonderwijs van Lier (1988-1995)

2. GESCHIEDENIS

Onder Willem I kwam in onze gewesten voor het eerst een nationaal onderwijssysteem tot stand, waarbij de centrale overheid ook interesse toonde voor de opleiding van (aanvankelijk enkel mannelijke) leerkrachten.¹ Door het Koninklijk Besluit van 29 juli 1817 werd in het zuiden van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden (1815-1830) in Lier de eerste Rijkskweekschool opgericht.²

De leergangen te Lier begonnen in september 1818. De school was toegankelijk voor kandidaat-onderwijzers die een studiebeurs hadden alsook voor een beperkt aantal onderwijzers die reeds in functie waren en die zich verder wilden bekwamen. Het stadsbestuur van Lier, dat bij de koning had gepleit voor de vestiging van de Rijkskweekschool in zijn stad, kocht het voormalige ‘Hof de Hoves des Estiennes’ in de Berlaarsestraat aan, met als doel daar de school in te richten. De eerste directeur werd de Amsterdammer Bernard Schreuder.³

Na de Belgische Omwenteling in 1830 werd het door Willem I uitgebouwde onderwijssysteem grotendeels afgebroken. Artikel 17 van de grondwet van 1831 bepaalde dat het onderwijs vrij was en dat het openbaar onderwijs bij wet zou worden geregeld. Deze

¹ BOSMANS-HERMANS A., *De onderwijzer: opleiding in perspectief van professionalisering*, in *Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis*, 10, 1979, p. 83-85, 96.

² Over de oprichting van de twee Rijkskweekscholen (Haarlem en Lier) in het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden zie: DE VROEDE M., *Van schoolmeester tot onderwijzer. De opleiding van de leerkrachten in België en Luxemburg, van het eind van de 18^{de} eeuw tot omstreeks 1842*, Leuven, 1970, p. 144-165.

³ VAN LEEMPUT L. (red.), *175 Jaar Rijksnormaalschool te Lier. Gedenkboek 1817-1992*, deel 1, Lier, 1992, p. 3, 16-19. Voor een lijst van de directeurs tot 1995 zie bijlage.

‘vrijheid van onderwijs’ was een reactie tegen het staatsmonopolie onder Willem I. De toepassing van artikel 17 en de beperking van de staatsinterventie op het vlak van het onderwijs waren noodlottig voor de Rijkskweekschool van Lier. De school diende haar deuren te sluiten. Met de oprichting van een uitgebreid net van vrije onderwijsinstellingen zou het episcopaat de rol van de staat inzake de opleiding van onderwijzers overnemen.⁴ Het gebouw in Lier deed na de sluiting aanvankelijk dienst als legeropslagplaats en vanaf 1832 als militair hospitaal.⁵

Pas in 1842 bereikten de katholieken en liberalen een compromis inzake het lager onderwijs. Artikel 30 van de wet op het lager onderwijs (23 september 1842), voorzag voor heel België slechts in de oprichting van twee Rijksnormaalscholen voor jongens: één in Vlaanderen (Lier) en één in Wallonië (Nijvel). Een schamel aantal in vergelijking met de reeds zeven bestaande bisschoppelijke normaalscholen.⁶ Naast de bisschoppelijke en de Rijksnormaalscholen voorzag de wet in de opleiding van toekomstige onderwijzers in normaalafdelingen, die de staat kon toevoegen aan één lagere hoofdschool per provincie. De opleiding van onderwijzeressen werd nog steeds volledig aan het vrij initiatief overgelaten. Tot 1879 was de enige Rijksnormaalschool in het Vlaamse landsgedeelte in Lier gevestigd.⁷

De Rijksnormaalschool van Lier heropende op 9 april 1844 haar deuren. Op instigatie van het aartsbisdom werd de priester Philip De Coster de nieuwe directeur van de school. Ook zijn twee opvolgers waren priesters.

Spoedig was er behoefte om het gebouw uit te breiden en in 1853 werd door de stad het ‘Hof van Gistel’, dat aan het ‘Hof des Hoves des Estiennes’ paalde, aangekocht. En nog in 1861 werd het aanpalende ‘Prinsenhof’ aan de gebouwen van de Rijksnormaalschool toegevoegd. Hierdoor kon het groeiend aantal leerlingen beter worden gehuisvest. Het schoolgebouw werd echter in oktober 1914 na een beschieting bijna helemaal verwoest. Directeur Louis Bouveroux was ondertussen via Nederland naar Engeland gevlucht. De lessen werden pas in april 1915 in de Sionskazerne hervat onder de leiding van waarnemend directeur August Van Belleghem. Die werd op zijn beurt in mei 1918 vervangen door de door de Duitsers aangestelde activistische leraar Antoon Thiry. Na diens vlucht naar Nederland werd het directeurschap opnieuw door Van Belleghem waargenomen tot maart 1920. Vanaf augustus 1919 werd er tijdelijk lesgegeven in houten barakken die waren opgetrokken in de Boomlaarstraat, nadat de school in 1918 een tijdje gehuisvest was in het Weeshuis in het Begijnhof.

In 1926 werd het vernieuwde gebouw aan de Berlaarsestraat in gebruik genomen. De school was nu een reusachtig complex inclusief zwembad (gedempt in 1986), gymnastiekzaal, bibliotheek en leeskamers. Er was tevens een internaat aan de school verbonden, met

⁴ DE VROEDE M., *Van schoolmeester tot onderwijzer*, p. 385-516.

⁵ Archief over de RNS van Lier in de periode 1830-1844 is te raadplegen in het Rijksarchief te Antwerpen in het bestand van het departement van de Twee Netten en de provincie Antwerpen. Zie: WILLEMS B., *Inventaris van het archief van het departement van de Twee Netten en de provincie Antwerpen, reeksen J en K (1615) 1794-1910* (vnl. 1794-1860) (Rijksarchief Antwerpen, Inventarissen, 73), Brussel, 2013.

⁶ HERMANS A., *De onderwijzersopleiding in België 1842-1884* (Studia Paedagogica, New Series, 7), Leuven 1985, p. 85-86.

⁷ Het Koninklijk Besluit van 24 september 1879 bepaalde de oprichting van twee nieuwe Rijksnormaalscholen voor jongens (Gent en Verviers). Gent kende voordien wel reeds een normaalafdeling. In 1880 gingen de lessen van start en in 1882 nam de Rijksnormaalschool van Gent en de daaraan verbonden oefenschool haar intrek in de Karel Lodewijk Ledeganckstraat. Over het archief van de RNS van Gent: zie ACKEN D. en CARNIER M., *Inventaris van het archief van de stedelijke normaalafdeling te Gent (1868-1880), van de Rijksnormaalschool te Gent (1880-1996), van de Rijksnormaalschool te Brugge (1879-1888) en van de entente van de Rijksscholen in het Gentse (1966-1988)* (Rijksarchief te Gent, Inventarissen, 75), Brussel, 2008.

onooglijke chambrettes, afgesloten met een gordijn en een gemeenschappelijke studiezaal.⁸ Het gebouwencomplex aan de Berlaarsestraat bleef tot het verdwijnen van de lerarenopleiding te Lier in augustus 2012 in gebruik.

Het jaar 1946 was een mijlpaal in de geschiedenis van de school, omdat voortaan, naast onderwijzers (aan de lagere normaalschool), ook regenten (aan de middelbare normaalschool) werden opgeleid. Vanaf 1948 leverde de Rijksnormaalschool van Lier de eerste gediplomeerde regenten af. De verlenging van de leerplicht en de uitbreiding van het aantal middelbare scholen hadden na 1945 immers de nood aan leerkrachten doen toenemen.⁹ In 1954 werd nog een Middelbare Oefenschool (MOS) aan de Rijksnormaalschool toegevoegd, maar die werd in 1975 omgevormd tot de autonome Rijksmiddenschool Lier II, om uiteindelijk in 1986 te fuseren met de Rijksmiddenschool I, waardoor ze in 1988 ophield te bestaan.

In de naoorlogse periode kampte de school door het groeiend aantal leerlingen met plaatsgebrek. Om die reden werd in september 1958 een nieuwe vleugel gebouwd en was reeds in 1957 een herenhuis in de Rechtestraat aangekocht en verbouwd om er de leerlingen van de Middelbare Normaalschool in onder te brengen. In 1961 werd ook de Oefenschool (aan de Kluizestraat) met een nieuwe vleugel uitgebreid. Al deze uitbreidingswerken voldeden echter niet om de toenmalige schoolbevolking te huisvesten, waardoor er tijdens het schooljaar 1956-1957 paviljoenen op de speelplaats en in de tuin werden gebouwd. Die paviljoenen stonden er in de jaren 1990 nog, maar dan in vervallen toestand.

In 1967 vierde de Rijksnormaalschool van Lier haar 150^{ste} verjaardag (gerekend vanaf 1817). Ze beleefde toen haar hoogtepunt. De instelling telde op dat moment een wijschool met drie kleuterklassen en twee klassen lager onderwijs aan de Eeuwfeestlaan ('Het Molentje',¹⁰), nog eens drie kleuterklassen in het hoofdgebouw, een Lagere Oefenschool (LOS), een Middelbare Oefenschool (MOS), een Lagere Normaalschool (LNS), een Middelbare Normaalschool (MNS) en een internaat.¹¹ Tijdens de ambtstermijn van directeur Renaat Merecy werden verschillende studentenclubs¹² opgericht en werden heel wat culturele en sportieve activiteiten georganiseerd. Vanaf het eind van de jaren 1960 werd de 'co-educatie' geïntroduceerd, waardoor ook meisjes aan de Rijksnormaalschool van Lier een opleiding konden volgen.

Wanneer in 1970 het normaalonderwijs werd omgevormd tot het hoger onderwijs van het korte type, liep het aantal studenten van het secundair onderwijs terug. Ook het aantal internen liep sterk terug.

Met een nieuwe fase van de federalisering van België in 1988, werd het onderwijs een bevoegdheid van de gemeenschappen. In de Vlaamse Gemeenschap werd de Autonome Raad van het Gemeenschapsonderwijs (ARGO) de inrichtende macht van het voormalige Rijksonderwijs, nu Gemeenschapsonderwijs geheten.¹³ Vanaf dan werd de Rijksnormaalschool Lier omgedoopt tot het Hoger Pedagogisch Instituut van het Gemeenschapsonderwijs van Lier (HPIGO).

⁸ VAN LEEMPUT L. (red.), *175 Jaar Rijksnormaalschool te Lier*, deel 1, p. 39.

⁹ SCHANDEVYL E., *Het beleid van Harmel en Collard inzake normaalscholen*, in WITTE E. e.a. (reds.), *Het schoolpact van 1958. Ontstaan, grondlijnen en toepassing van een Belgisch compromis*, Brussel, 1999, p. 256.

¹⁰ In 1981 werden de prefab-klassen vervangen door een modern schoolgebouw met twee verdiepingen.

¹¹ VAN LEEMPUT L. (red.), *175 Jaar Rijksnormaalschool te Lier*, deel 1, p. 194.

¹² Onder andere een Vermeylenclub, een fotoclub, een filmclub, een humanistische jongerenclub, een sportclub ('Saclino') en een toneelclub. Zie de hoofdstukken 'Bruisend schoolleven' in: VAN LEEMPUT L. (red.), *175 Jaar Rijksnormaalschool te Lier*, deel 1, p. 161-262 en IDEM, *180 Jaar Rijksnormaalschool te Lier*, p. 121-157.

¹³ Op 19 december 1988 werd het Bijzonder Decreet betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs van kracht.

Het Hogeschooldecreet van 13 juli 1994 had als doel het aantal hogescholen buiten de universiteiten drastisch te verminderen. Vanaf het academiejaar 1995-1996 vond er vervolgens een grote fusieoperatie plaats waarbij verschillende onderwijsinstellingen in één nieuwe Hogeschool samensmolten. Het HPIGO van Lier werd één van die onderwijsinstellingen¹⁴ die samen de (Vlaamse Autonome) Hogeschool Antwerpen (VAHA)¹⁵ vormden (in 2008 omgedoopt tot de Artesis Hogeschool). De Hogeschool Antwerpen werd onderverdeeld in departementen. Het HPIGO van Lier werd samen met de voormalige Stedelijke Normaalschool te Antwerpen geïntegreerd in het departement Lerarenopleiding en Culturele Agogiek. Bijgevolg bood de Hogeschool Antwerpen – en later de Artesis Hogeschool – op twee campussen (Antwerpen en Lier) een lerarenopleiding aan. In 2012 viel de beslissing om de lerarenopleiding, campus Lier, op te heffen en in Antwerpen te centraliseren. Hiermee kwam er een einde aan het 195-jarig bestaan van de Rijksnormaalschool te Lier. In 2013 fuseerden de Artesis Hogeschool en de Plantijn-Hogeschool tot de Artesis-Plantijn Hogeschool.

3. ORGANISATIE

Omdat er slechts vanaf 1914 documenten bewaard bleven, worden in dit hoofdstuk enkel de organisatie en de structuur van het normaalonderwijs vanaf dat jaar besproken. Deze paragraaf is voornamelijk geschreven op basis van een publicatie van Marcel De Jonghe over de reglementering van het normaalonderwijs.¹⁶ De organisatie van de oefenscholen van de Rijksnormaalschool van Lier komen hier evenmin aan bod. Voor de duidelijkheid worden de opleidingen voor onderwijzer, regent en kleuterleid(st)er in afzonderlijke paragrafen behandeld.

a. Opleiding onderwijzer(es) (lagere normaalschool)

De opleiding tot onderwijzer in 1914, toen de school na een beschieting in de as was gelegd, duurde op dat moment vier jaar.¹⁷ De minimumleeftijd om deel te kunnen nemen aan het toelatingsexamen was 15 jaar, de maximumleeftijd 22 jaar. De gezondheidstoestand en de algemene geschiktheid voor het onderwijzersambt dienden gestaafd te worden door middel van een medisch attest, afgeleverd door de schoolgeneesheer. Aan het eind van elk semester

¹⁴ Door de oprichting van de Hogeschool Antwerpen smolten 18 hogescholen van 4 inrichtende machten samen (de ARGO, de steden Antwerpen en Mechelen en het OCMW Antwerpen). Tien daarvan waren voormalige instellingen van het Rijk of van het Gemeenschapsonderwijs. Volgende instellingen fuseerden tot de Hogeschool Antwerpen: het Hoger Instituut voor Dans en Danspedagogie Lier, het Hoger Instituut voor Dramatische Kunst Antwerpen (Studio Herman Teirlinck), het Hoger Instituut voor Tolken en Vertalers Antwerpen, het Hoger Instituut voor Architectuurwetenschappen Henry Van de Velde Antwerpen, de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen, het Koninklijk Vlaams Muziekconservatorium Antwerpen, het Hoger Technisch Instituut Deurne, het Hoger Pedagogisch Instituut van het Gemeenschapsonderwijs Lier (RNS Lier), het Hoger Instituut voor Paramedische Beroepen Mechelen en het Hoger Instituut Turnhout.

¹⁵ Het statuut 'Vlaamse Autonome Hogeschool' (V.A.H.) werd in 1995 toegekend aan de fusiehogescholen die ontstonden uit het officieel onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, de provincies en de gemeenten. Andere hogescholen die in 1995 in Antwerpen werden opgericht waren: de Karel de Grote Hogeschool Antwerpen, de Katholieke Hogeschool Kempen, de Provinciale Hogeschool Antwerpen, de Katholieke Hogeschool Antwerpen en de Hogere Zeevaartschool.

¹⁶ Wie meer gegevens wil over de periode vóór 1914 leest het uitstekende overzicht van de hand van DE JONGHE M., *Evolutie van het Rijksnormaalonderwijs te Lier. Gebaseerd op wetten, besluiten omzendbrieven en archiefstukken*, in: VAN LEEMPUT L. (red.), *175 Jaar Rijksnormaalschool te Lier*, deel 2, p. 450-532 en IDEM., *180 Jaar Rijksnormaalschool te Lier*, p. 15-90. Tenzij anders vermeld is dit hoofdstuk op deze teksten gebaseerd.

¹⁷ Zo vastgelegd in de wet van 4 september 1895.

werd een overgangsexamen afgenomen, de laatstejaars legden een eindexamen af. De examens werden beoordeeld door een commissie, bestaande uit de directeur, de leerkrachten en leden van buiten de instelling (bv. inspecteurs).

In het 'Algemeen reglement op de Rijkslagere normaalscholen' (KB van 30 maart 1923) werd de duur van de opleiding tot drie jaar teruggebracht. Wel mochten er twee voorbereidende jaren worden ingericht. De kandidaten voor het eerste voorbereidende jaar moesten minimaal 14 jaar zijn, voor het tweede voorbereidende jaar was de minimumleeftijd 15 jaar en om de eigenlijke onderwijzersopleiding aan te vangen diende de aspirant-onderwijzer 16 jaar te zijn; er was geen sprake meer van een maximumleeftijd. Ook het lessenrooster werd herschikt. In de namiddag stonden vakken als handenarbeid, tekenen, gymnastiek, schrift, muziek, praktische werken, proefnemingen, herbaria, tuinieren, boomkweekoefeningen, landmeten, oefeningen in aardrijkskunde en aanvullingsoefeningen op het programma. De ('vrije') donderdagmiddag werd aan samenzang, wandelingen, uitstapjes, spelen, zwemmen, lectuur en studie besteed. De 'Nieuwe Schoolbeweging' had duidelijk een grote invloed op de vernieuwing van het normaalonderwijs. Zo legde het Ministerieel Besluit van 31 maart 1923 vast dat de onderwijzer niet alleen over de nodige beroepskennis en -vaardigheden moest beschikken, maar dat hij bovendien een goede staatsburger diende te zijn. Tevens werd er nu meer aandacht besteed aan het principe van *selfgovernment*. Dit principe moest leiden tot een tucht die gebaseerd was op vrijheid en verantwoordelijkheidszin. Tijdens het directeurschap van René Adriaensen (1925-1933) werd dit principe ook in Lier toegepast.

Slechts drie jaar later, in 1926, werd de opleiding opnieuw op vier jaar gebracht, voorafgegaan door nog slechts één voorbereidend jaar. De opleiding tot onderwijzer stond nu op het niveau van het hoger secundair onderwijs. In de vierjarige opleiding werden de eerste drie jaar besteed aan de algemene vorming. Pas in het laatste jaar kwam de professionele vorming aan bod. Het voorbereidend jaar bleef behouden en bleef de functie van brug vervullen voor de leerlingen die uit de vierde graad van het lager onderwijs kwamen. De nadruk kwam te liggen op de beheersing van de eigen moedertaal, de studie van vreemde talen en op de vele geleide oefeningen, activiteiten extra muros, schoolreizen en uitwisselingen. Om tot het eindexamen toegelaten te worden, mocht de aspirant-onderwijzer geen tekort hebben voor wellevendheid, gedrag en vlijt. Na de Tweede Wereldoorlog (MB van 18 april 1945) kon men zich pas inschrijven nadat een getuigschrift van burgertrouw was voorgelegd, uitgereikt door de burgemeester van de woonplaats.

In 1957 vonden er ingrijpende veranderingen plaats in de structuur en het leerplan van het lager normaalonderwijs. De duur van de opleiding bleef vier jaar, plus eventueel een voorbereidend jaar (te Lier werd de voorbereidingsklas voor het laatst tijdens het schooljaar 1957-1958 ingericht). De eerste drie jaren van de lagere normaalschool kwamen overeen met het derde, tweede en laatste jaar van het hoger secundair onderwijs. Leerlingen met een getuigschrift van het lager secundair onderwijs (driejarige cyclus) konden zich dus inschrijven voor de onderwijzersopleiding. Nog steeds dienden de kandidaten een toelatingsexamen voor moedertaal, Frans, wiskunde, natuurwetenschappen, geschiedenis en aardrijkskunde af te leggen. Het leerplan van de lagere normaalschool stemde nu overeen met dat van de humaniora-afdelingen in het secundair onderwijs. In de normaalschool werden volgende afdelingen opgericht: Latijn-Grieks, Latijn-wiskunde, Latijn-wetenschappen, Wetenschappen A en B, economie en menswetenschappen. Om zowel het onderwijzersdiploma als het gehomologeerd getuigschrift van het hoger secundair onderwijs te halen, diende de kandidaat zowel voor de algemene als de pedagogische vakken te slagen. Wie voor de pedagogische vakken een onvoldoende haalde, kreeg enkel een gehomologeerd getuigschrift secundair onderwijs.

Pas in 1968 werd in de Rijksnormaalschool van Lier een 'pedagogisch experiment' ingevoerd, dat evenwel reeds bij KB van 9 oktober 1961 (facultatief) kon worden ingericht. Dit experiment behelsde een opleiding van vier jaar, waarvan de eerste drie jaar volledig parallel liepen met de drie jaren van het hoger secundair onderwijs. Enkel in het laatste en vierde jaar van de normaalschool werd aandacht aan de beroepsopleiding besteed. In dat zogenaamde 'psycho-pedagogisch jaar' beperkte het onderwijs zich tot de vakken psychologie, opvoedkunde, didactiek en de vakken van het leerplan van het lager onderwijs. In Lier werd dit programma slechts tijdens de schooljaren 1968-1969 en 1969-1970 ingericht. Met andere woorden, de eigenlijke onderwijzersopleiding duurde slechts één jaar, na het hoger secundair onderwijs.

Lang heeft dit 'experiment' niet geduurd, want de wet van 7 juli 1970 betreffende de structuur van het hoger onderwijs introduceerde een nieuwe wijziging. Vanaf 1970 stond het normaalonderwijs definitief op het niveau van het hoger onderwijs van het korte type. Het zou voortaan uit een cyclus van ten minste 2 jaar bestaan, waaraan eventueel 1 jaar kon toegevoegd worden - wat trouwens in 1984 gebeurde toen de opleiding van de leraren kleuteronderwijs, lager onderwijs en geaggregeerden voor het lager secundair onderwijs op drie jaar werd gebracht. De doelstellingen van deze opleidingsvorm waren een op de onderwijspraktijk gerichte aanpassing en verdieping van de in het secundair verworven kennis en kunvormen. De vernieuwingen vertaalden zich in het lessenpakket en in de stageregeling. De expressievakken wonnen aan belang en leverden een bijzondere bevoegdheid op het diploma, wat ook het geval was voor de opties moraal, godsdienst en Frans. Het facultatief maken van de tweede taal (Frans) was controversieel, want wie dit vak niet volgde, kon geen les geven in de 3^{de} graad van het lager onderwijs. In 1983 werd dit bijgesteld en werd het Frans weer een verplicht vak. Tijdens het eerste jaar werden stages buiten lessenrooster georganiseerd (zoals clubactiviteiten, jeugdwerk, didactische uitstappen, internaatleven, vakantiekolonies en toezichten). In het tweede jaar liepen de studenten drie veertiendaagse stages. Nieuw was de taak van de pedagoog-coördinator die belast werd met het organiseren van alles wat met de didactische praktijk te maken had, het opstellen van de individuele dossiers m.b.t. de permanente evaluatie en de redactie van de vakdidactieken in samenwerking met de vakleraren. Ook nieuw was het invoeren van het permanent evaluatiesysteem zowel bij de overgangs- als bij de eindexamens ter vervanging van het traditionele examensysteem.

Een volgende structurele hervorming van het normaalonderwijs kwam er in 1984, toen de opleiding op drie jaar werd gebracht. Onder onderwijsminister Daniel Coens (CVP) werd het Pedagogisch Hoger Onderwijs zwaar getroffen door een strenge rationalisatiepolitiek. De helft van de Rijksnormaalscholen verdween, zodat er in 1986 uiteindelijk nog vijf overbleven: in Brugge, Brussel, Gent, Hasselt en Lier. Concreet betekende dit dat de kleuteropleiding van de Rijksnormaalschool van Herentals naar Lier werd overgeheveld.¹⁸ Vanaf 1989 studeerden de eerste kleuterleidsters af aan de Rijksnormaalschool van Lier. De verzuiging op de arbeidsmarkt als gevolg van het steeds acuter wordende probleem van de nataliteit, de doorgedreven besparingen ten koste van het onderwijs en vooral de verlenging van de opleidingsduur tot drie jaar veroorzaakten een daling van het aantal studenten. Waren er in 1975 nog 341 studenten, in 1990 was dit aantal gedaald tot 152. Deze hervorming mocht bovendien geen geld kosten, zodat het extra jaar in feite werd ingevuld met meer stages (vier

¹⁸ Ca. 1971 was de RNS van Turnhout, die in 1963 was opgericht, naar Herentals overgeheveld. Vandaar dat in het archief van de RNS van Lier ook inschrijvingsregisters van de RNS van Turnhout en Herentals te vinden zijn. BERGEN D., *Het Rijksonderwijs*, in DE KOK H. en VAN AUTENBOER E. (reds.), *Turnhout. Groei van een stad*, Turnhout, 1983, p. 429.

weekequivalenten in het eerste jaar, acht in het tweede jaar en zestien in het derde jaar). Op het lessenrooster verschenen 'agogische vaardigheden' en 'media- en computerkunde' als nieuwe vakken. De examenregeling voorzag enerzijds in een permanente evaluatie over de pedagogisch-didactische vakbekwaamheid en attitudevorming en anderzijds in mondelinge en schriftelijke examens m.b.t. de stofbeheersing en de vakgebonden vaardigheden.

Als gevolg van de verdere federalisering van België kwam er in 1988 het 'Bijzonder Decreet tot oprichting van de ARGO', waarin de principes van democratisering en decentralisering voorop stonden. De democratisering moest gewaarborgd worden door de verkiezing van vertegenwoordigers, de decentralisering door de autonomie van de raden van bestuur. Die raad van bestuur werd in het HPIGO van Lier in 1991 geïnstalleerd, maar was een kort leven beschoren. Ingevolge het Protocolakkoord van 1995 werd de Hogeschool Antwerpen opgericht en werd de raad van bestuur ontbonden.

b. Opleiding regent(es) (middelbare normaalschool)

Als gevolg van het Regentsbesluit van 11 oktober 1946 kon aan de Rijksnormaalschool van Lier naast de opleiding voor onderwijzer, nu ook een opleiding tot geaggregeerde voor het lager secundair onderwijs gevolgd worden, ook wel regentaat genoemd. Het Koninklijk Besluit van 1927 bepaalde de duur van die opleiding op twee jaar, met hieraan toegevoegd één voorbereidend jaar. Om aan de opleiding te kunnen beginnen moest de kandidaat 17 jaar zijn en geslaagd zijn voor het toelatingsexamen. Het Regentsbesluit van 9 juni 1949 wijzigde de toelatingsvoorwaarden. Voortaan werden de houders van een gehomologeerd getuigschrift van het middelbaar onderwijs van de hogere graad of van de akte van onderwijzer, alsook zij die geslaagd waren voor de voorbereidende proef tot de academische graden, vrijgesteld van het toelatingsexamen. In het lessenrooster was er een aantal gemeenschappelijke vakken die in de drie afdelingen (Letterkunde, Germaanse en Wetenschappen) werden gegeven. Per afdeling diende de regent in spe ook specifieke vakken te volgen.

Met ingang van het schooljaar 1957-1958 bestonden er in Lier vier afdelingen (KB van 12 juli 1957). Afhankelijk van de gekozen afdeling bekwam de afgestudeerde regent onderwijsbevoegdheid voor respectievelijk Nederlands en geschiedenis (afdeling moedertaal-geschiedenis), Frans, Engels en Duits (afdeling moderne talen), wiskunde, fysica, economische wetenschappen, scheikunde of biologie (afdeling wiskunde-fysica), biologie, aardrijkskunde, fysica en scheikunde (afdeling wetenschappen-aardrijkskunde).

Ingevolge de ministeriële omzendbrief van 18 juli 1967 werden in het regentaat nieuwe vakkencombinaties mogelijk. Voortaan bestonden er zes afdelingen: Nederlands-Engels, Frans-geschiedenis, wiskunde-economische wetenschappen, wetenschappen-aardrijkskunde, lichamelijke opvoeding en plastische kunsten (deze laatste twee afdelingen hebben in Lier nooit bestaan). De opleiding omvatte nog steeds twee jaar. Deze vakkencombinaties bleken in 1984 al achterhaald, onder meer door de invoering van het Vernieuwd Secundair Onderwijs (VSO) in de jaren 1970. Voortaan werd de studierichting bepaald door de keuze van een stamvak (Nederlands, Frans, Engels of Wiskunde) gecombineerd met twee keuzevakken, die alle drie onderwijsbevoegdheid gaven, met uitzondering van de richting 'Geïntegreerde Wetenschappen' of 'Wiskunde-Aardrijkskunde', waarin aardrijkskunde, biologie, chemie en fysica verplicht waren en alle vier onderwijsbevoegdheid impliceerden.

c. Opleiding kleuteronderwijzer(es)

Pas vanaf 1987 kon aan de Rijksnormaalschool van Lier de opleiding tot kleuteronderwijzer(es) gevolgd worden. Sedert 1986 was immers de Rijksnormaalschool van Herentals administratief en pedagogisch afhankelijk van Lier. In 1987 hield de

Rijksnormaalschool van Herentals op te bestaan en werd de opleiding tot kleuteronderwijzer(es) naar Lier overgeheveld. De opleiding duurde 3 jaar. Naast de theoretische vakken stonden er stages op het programma. De stages behelsden onder andere het bijwonen van lessen, observatiestages, initiatiestage, het geven van oefenlessen, begeleiding van geïntegreerde werkweken. Een belangrijk deel van het lessenrooster was voorbehouden voor expressievakken (lichamelijke opvoeding, muzikale opvoeding en plastische opvoeding).

B. ARCHIEF

1. GESCHIEDENIS

Tijdens het woelige jaar 1830 is het archief van de school vermoedelijk naar Nederland overgebracht.¹⁹ Toch zijn er voor de periode 1817-1830 bronnen over de Rijkskweekschool van Lier bewaard gebleven.²⁰

In 1914 is, nadat de school na een beschieting in puin was gelegd, heel het schoolarchief van de periode 1844-1913 verloren gegaan. Vandaar dat er geen stukken van vóór 1914 in dit bestand te vinden zijn. Na 1914 bleef het archief in ongeordende toestand bewaard in de school aan de Berlaarsestraat te Lier. Bij diverse interne verhuisoperaties is de ordening van het archief ernstig verstoord geraakt. Er was geen inventaris of andere toegang beschikbaar. Recente studentgebonden documenten waren vermengd met (historische) documenten en verschillende archiefvormers lagen door elkaar (RNS Lier, Turnhout en Herentals).

2. VERWERVING

Deze inventaris is gemaakt op basis van twee archiefoverdrachten. In 2003 droeg het Rijksarchief van Gent enkele documenten over die afkomstig waren van de Rijksnormaalschool van Lier. Deze stukken waren door de directeur van de Rijksnormaalschool van Lier in de jaren 1980 en begin jaren 1990 (zie archiefnr. 45) - en hierbij de archiefwet van 1955 niet nalevend - 'geschonken' aan prof. dr. K. De Clerck (UGent). Die gebruikte deze documenten om zijn 'Historische Onderwijscollectie' aan te vullen. De opvolger van De Clerck, prof. dr. Frank Simon, deed afstand van deze 'Historische Onderwijscollectie' en lichtte het Rijksarchief van Gent in over het bestaan van deze collectie. Een 18-tal archiefstukken van de Rijksnormaalschool van Lier kwamen op die manier op 28 november 2003 in het Rijksarchief van Antwerpen terecht; vooral briefwisseling (1915-1938), verslagen van didactische lessen (1917-1951), verslagen van voordrachten van de leerkrachten (1916-1930) en verslagen over schooluitstappen (1920-1930). Bij de liquidatie van de 'Historische Onderwijscollectie' zijn evenwel heel wat (er is sprake van twee containers) documenten verloren gegaan. Helaas is het niet meer te achterhalen of daar ook stukken van de Rijksnormaalschool van Lier tussen zaten.

Als gevolg van de beslissing van de Artesis Hogeschool om de Lerarenopleiding campus Lier definitief naar Antwerpen over te hevelen, werd in 2011 door het Rijksarchief Antwerpen contact opgenomen met het Departementshoofd van de Lerarenopleiding, Joëlle Pletinckx, om een oplossing te vinden voor het historisch archief van de voormalige Rijksnormaalschool van Lier. Na een selectie ter plaatse, uitgevoerd door Bart Willems, werd in september 2012 het archief aan het Rijksarchief Antwerpen overgedragen.

¹⁹ RAA, *Departement van de Twee Netten en de provincie Antwerpen*, reeks J&K, nr. 5158.

²⁰ Zie de paragraaf Verwant materiaal.

III. INHOUD EN STRUCTUUR

A. INHOUD

Dit bestand bevat stukken van 1914 tot 1996 van de Rijksnormaalschool van Lier en het Hoger Pedagogisch Instituut van het Gemeenschapsonderwijs van Lier, alsook enkele stukken van de Rijksnormaalscholen van Turnhout en Herentals. Belangrijke reeksen zijn de inschrijvingsregisters (Lier, Turnhout en Herentals) en personeelsregisters. Deze bronnen lenen zich voor genealogisch en/of prosopografisch onderzoek. Voor de inhoud van de leerstof zijn de stukken betreffende de examens interessant. Ook de verslagen van de didactische lessen (1917-1951) zijn belangwekkende bronnen voor de studie van de historische pedagogiek. Verscheidene archiefnummers bevatten gegevens over de talrijke culturele, maatschappelijke en sportactiviteiten en het verenigingsleven van de Rijksnormaalschool van Lier vanaf het Interbellum.

B. SELECTIES EN Vernietigingen

Het archief vertoont heel wat hiaten. Zo is er niets bewaard gebleven uit de periode vóór 1914. Door verhuisoperaties, schenkingen en onoordeelkundige vernietigingen zijn wellicht nog meer archiefstukken verloren gegaan. Als voorbereiding op de verhuis in 2012, werden facturen, attesten om ingeschreven te kunnen worden aan de RNS van Herentals, adressenlijsten, puntenlijsten, stukken met betrekking tot mutaties van personeelsleden en schoolrapporten vernietigd. De archiefstukken van na 1995 werden verhuisd naar de campus in Antwerpen.

C. TOEKOMSTIGE AANGROEI/AANVULLINGEN

Dit bestand bevat het archief van de voormalige Rijksnormaalschool van Lier en haar rechtsoopvolger, het Hoger Pedagogisch Instituut van het Gemeenschapsonderwijs van Lier. Deze laatste instelling werd in 1995 onderdeel van de Vlaamse Hogeschool Antwerpen. Er worden geen overdrachten meer verwacht.

D. ORDENING

Het archief werd in een ongeordende staat overgedragen. De verschillende reeksen raakten vermengd en werden vóór de overdracht naar het Rijksarchief grotendeels hersteld. Het archiefschema is gebaseerd op de inventaris van het archief van het Koninklijk Atheneum van Antwerpen.²¹

ARCHIEFSHEMA

- I. ALGEMEEN BEHEER EN ORGANISATIE VAN DE SCHOOL
 - A. Algemeen
 - B. Verslagen
 - C. Statistieken
 - D. Briefwisseling
 - E. Propaganda
- II. FINANCIËEL BEHEER
- III. GEBOUWEN EN MATERIEEL BEHEER

²¹ WILLEMS B., *Inventaris van het Koninklijk Atheneum van Antwerpen en de RMS van Antwerpen (Rijksarchief te Antwerpen, Inventarissen, 68)*, Brussel, 2010.

- A. Patrimonium
- B. Onderhoud van het gebouw
- C. Verhuur van lokalen
- D. Foto's van het schoolgebouw
- IV. PERSONEELSADMINISTRATIE
 - A. Algemeen
 - B. Aanwervingen, bevorderingen en vervanging
 - C. Evaluatie van leerkrachten
 - D. Registratie van afwezige leerkrachten
 - E. Informatie voor personeelsleden
 - F. Portretten van directeurs
- V. LEERLINGENADMINISTRATIE
 - A. Algemeen
 - B. In- en uitschrijving van leerlingen
- VI. ONDERWIJS, DIDACTISCHE BEGELEIDING EN LEERMIDDELEN
 - A. Algemeen
 - B. Leerinhouden en leerplannen
 - C. Evaluatie van de lessen
 - D. Praktische organisatie van het onderwijs
 - E. Didactische hulpmiddelen
- VII. EVALUATIE VAN LEERLINGEN
 - A. Uitslagen van leerlingen
 - B. Toelatingsexamens
 - C. Overgangsexamens
 - D. Eindexamens
- VIII. NA- EN BUITENSCHOOLSE ACTIVITEITEN
 - A. Culturele, maatschappelijke en sportactiviteiten
 - B. Verenigingsleven
- IX. DOCUMENTATIE
- X. GEDEPONEERD ARCHIEF
 - A. Rijksnormaalschool van Herentals
 - B. Rijksnormaalschool van Turnhout

IV. RAADPLEGING EN GEBRUIK

A. VOORWAARDEN VOOR DE RAADPLEGING

Documenten in dit bestand ouder dan dertig jaar zijn openbaar. Dit geldt evenwel niet voor documenten die privacygevoelige informatie bevatten, zoals de personeelsdossiers. De wet van 8 december 1992, gewijzigd door de wet van 11 december 1998, op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer legt op dit vlak beperkingen op. Documenten die privacygevoelige gegevens bevatten en jonger zijn dan 100 jaar, zijn in principe niet openbaar. Deze stukken kunnen enkel geraadpleegd worden mits toestemming van de betrokkene(n) en/of het diensthoofd van het Rijksarchief Antwerpen en dit na het invullen van een identificatiefiche, het ondertekenen van een onderzoekscontract en -verklaring. Elke aanvraag zal afzonderlijk onderzocht worden. Om stukken te consulteren die jonger zijn dan 30 jaar, is in principe de toestemming nodig van de bevoegde dienst.

B. VOORWAARDEN VOOR DE REPRODUCTIE

Voor de reproductie van archiefstukken gelden de voorwaarden en tarieven van toepassing in het Rijksarchief (zie Belgisch Staatsblad).

C. TAAL EN SCHRIFT VAN DE DOCUMENTEN

De stukken zijn hoofdzakelijk in het Nederlands opgesteld.

V. VERWANT MATERIAAL

A. BESTAAN EN BEWAARPLAATS VAN ORIGINELEN

Archiefdocumenten over de Rijksnormaalschool van Lier zijn te vinden in het archief van de provincie Antwerpen (Reeks J&K) dat op het Rijksarchief te Antwerpen wordt bewaard.²² De nummers 5144-5150 bevatten gegevens over de verschillende normaalscholen in de provincie Antwerpen. De nummers 5151-5172 hebben specifiek betrekking op de Rijksnormaalschool van Lier voor de periode 1817-1857. Een tweede reeks bevat dossiers inzake het normaalonderwijs (toegangsnummer PAA 590). Voor de Rijksnormaalschool van Lier bevat dit bestand stukken uit de periode 1855-1913, met onder andere briefwisseling over de aanstelling van personeelsleden (1860-1880), staten en dossiers van inwoners van de provincie Antwerpen die een ingangsexamen hebben afgelegd (1855-1913) en stukken betreffende studiebeurzen (1858-1908).

In het Nationaal Archief in Den Haag bevinden zich voor de periode 1817-1830 nog archiefdocumenten die over de Rijksnormaalschool van Lier handelen. Ze zijn te vinden in het archief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, Vijfde Afdeling, Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen (nummer toegang: 2.04.01, te raadplegen op www.gahetna.nl/collectie/archief). De nummers 3998-4000 bevatten gegevens over het middelbaar en lager onderwijs in de Zuidelijke Nederlanden. De nummers 4546-4553 zijn 'stukken betreffende het onderwijs in België, geborgen onder exhibitumdatum 1830' (nadere toegang nr. 2.04.02).

B. DOCUMENTEN MET EEN VERWANTE INHOUD

In het Rijksarchief van Gent wordt het archief van de Rijksnormaalscholen van Gent en Brugge bewaard (1868-1988) en in het Rijksarchief Antwerpen dat van het Koninklijk Atheneum van Antwerpen (1830-2008) en de Rijksmiddelbare school van Antwerpen (1861-2007). De archieven van het Koninklijk Atheneum van Molenbeek en het Koninklijk Atheneum van Brussel (Jules Bordet, 1817-2002) zijn te raadplegen in het Rijksarchief te Anderlecht. Voor het Waalse landsgedeelte werden de athenea van Namen (1835, 1851-2004, Rijksarchief Namen), Saint Hubert (ca. 1900-ca. 1960, Rijksarchief Saint-Hubert), Malmédy (1924-1940, Rijksarchief Eupen) en het Athénée royal Jules Bara (1815-1918, Rijksarchief Doornik) ontsloten.

C. BIBLIOGRAFIE

ACKEN D. en CARNIER M., *Inventaris van het archief van de stedelijke normaalafdeling te Gent (1868-1880), van de Rijksnormaalschool te Gent (1880-1996), van de*

²² WILLEMS B., *Inventaris van het archief van het departement van de Twee Neten en de provincie Antwerpen, reeksen J en K (1615) 1794-1910 (vnl. 1794-1860) (Rijksarchief Antwerpen, Inventarissen)*, Brussel, ter perse, p. 316-317.

- Rijksnormaalschool te Brugge (1879-1888) en van de entente van de Rijksscholen in het Gentse (1966-1988) (Rijksarchief te Gent, Inventarissen, 75), Brussel, 2008.*
- BERGEN D., *Het Rijksonderwijs*, in DE KOK H. en VAN AUTENBOER E. (reds.), *Turnhout. Groei van een stad*, Turnhout, 1983, p. 421-432.
- BOECKX A., *De Rijksmiddelbare normaalschool in België vanaf haar ontstaan tot de Eerste Wereldoorlog: bijdrage tot de geschiedenis van de opleiding der leerkrachten in het lager secundair onderwijs*, KULeuven, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1970.
- BOSMANS-HERMANS A., *De onderwijzer: opleiding in perspectief van professionalisering*, in *Tijdschrift voor de Nieuwste Geschiedenis*, 10, 1979, p. 83-102.
- DE VROEDE M., *Van schoolmeester tot onderwijzer. De opleiding van de leerkrachten in België en Luxemburg, van het eind van de 18^{de} eeuw tot omstreeks 1842*, Leuven, 1970.
- HERMANS A., *De onderwijzersopleiding in België 1842-1884 (Studia Paedagogica, New Series, 7)*, Leuven 1985.
- MOORKENS G., *Groot gedenkboek der Lierse Rijksnormaalschool. Samengesteld naar aanleiding van den Eeuwfeestviering (18-30 mei 1946)*, Antwerpen, 1947.
- SCHANDEVYL E., *Het beleid van Harmel en Collard inzake normaalscholen*, in WITTE E. e.a. (reds.), *Het schoolpact van 1958. Ontstaan, grondlijnen en toepassing van een Belgisch compromis*, Brussel, 1999, p. 243-299.
- VAN LEEMPUT L. (red.), *175 Jaar Rijksnormaalschool te Lier. Gedenkboek 1817-1992*, 2dln, Lier, 1992.
- VAN LEEMPUT L. (red.), *Addendum 1817-1997. 180 Jaar Rijksnormaalschool te Lier. Gedenkboek 1817-1992*, Lier, 1998.
- WILLEMS B., *Inventaris van het Koninklijk Atheneum van Antwerpen en de RMS van Antwerpen (Rijksarchief te Antwerpen, Inventarissen, 68)*, Brussel, 2010.
- WILLEMS B., *Inventaris van het archief van het departement van de Twee Neten en de provincie Antwerpen, reeksen J en K (1615) 1794-1910 (vnl. 1794-1860) (Rijksarchief Antwerpen, Inventarissen)*, Brussel, ter perse.

VI. BESCHRIJVINGSBEHEER

De ordening gebeurde op basis van het ordeningsschema opgesteld voor het archief van het Koninklijk Atheneum van Antwerpen. Het voorbereidend onderzoek, de analyse van de archiefbestanddelen, de definitieve ordening en de beschrijving van het archief werden in de periode september 2012 - februari 2013 door Bart Willems uitgevoerd. Het archief werd zuurvrij verpakt door Theo Van Geystelen.

VII. BIJLAGEN

A. DIRECTEURS VAN DE RIJKS NORMAALSCHOOL VAN LIER (1817-1830, 1844-1995)

1. Bernard Schreuder, (1817-1830).
2. Philip De Coster, (1844-1856).
3. Auguste Schoeters (1856-1876).
4. Petrus Cleynhens, (1876-1879).
5. Louis Genonceaux, (1879).
6. Edouard De Geynst, (1879-1882).

7. Hippoliet Temmerman, (1882-1907).
8. Louis Bouveroux, (1907-1925).
[August Van Belleghem wnd. directeur van februari 1915 - mei 1918, december 1918 - maart 1920].
[Antoon Thiry wnd. directeur mei 1918 - november 1918].
9. René Adriaensen, (1925-1937).
10. Louis Meylemans, (1937-1944).
11. Guy Ducazu, (1944-1947).
12. Renaat Merecy, (1947-1968).
13. Roger Van de Ven, (1969-1984).
14. Dirk Schepen, (1985-1994).
15. Emiel Gyselinck, (1994-1995).

Bron: VAN LEEMPUT L. (red.), *175 Jaar Rijksnormaalschool te Lier. Gedenkboek 1817-1992, deel 1*, Lier, 1992, p. 12.

INVENTARIS

I. ALGEMEEN BEHEER EN ORGANISATIE VAN DE SCHOOL

A. ALGEMEEN

1. Stukken betreffende de inrichting van een vierde experimenteel jaar of 'psycho-pedagogisch jaar' aan de Rijksnormaalschool van Lier. 1968-1970. 1 omslag
2. Dossier inzake het verzoek bij de Raad van State ingediend door de directeur van de Rijksnormaalschool van Lier voor de vernietiging van de ministeriële omzendbrief van 17 juli 1975 en het Koninklijk Besluit van 14 december 1978 betreffende de rationalisatie van het kleuter- en lager onderwijs van de staat, waarbij de voorbereidende afdeling van de Rijksnormaalschool van Lier wordt afgeschaft en omgevormd tot een Rijksbasisschool Lier Oefenschool. 1975-1982. 1 pak
3. Verslagen van de vergadering en aangehechte stukken van de subcommissie 'Oefenscholen' en briefwisseling tussen de directeur van de Rijksnormaalschool van Lier en het kabinet van het Ministerie van Nationale Opvoeding. 1978-1979. 1 pak
4. Nota over de hervorming van de middelbare normaalschool. 1980. 1 omslag
5. Richtlijnen voor de organisatie van het pedagogisch hoger onderwijs. 1984. 1 stuk
6. Stukken betreffende de doorlichting van de opleiding onderwijzer(es) van het Hoger Pedagogisch Instituut van het Gemeenschapsonderwijs van Lier door de Inspectie Hoger Onderwijs van het Departement Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap. 1993. 1 omslag
7. Stukken betreffende de hervorming van de lerarenopleiding binnen de Vlaamse Autonome Hogeschool Antwerpen (VAHA). 1995. 1 omslag
8. Rapport van de Katholieke Universiteit Leuven, Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen, afdeling Didactiek, Onderzoekscentrum voor Lerarenopleiding, betreffende de evaluatie van de driejarige opleiding in het pedagogisch hoger onderwijs, een onderzoek naar de mate waarin de lagere normaalschool beantwoordt aan het ideaalbeeld van een gepersonaliseerde lerarenopleiding. [jaren 1990]. 1 deel

B. VERSLAGEN

9. Jaarverslagen met briefwisseling.
1935-1937, 1942-1946. 1 omslag
10. Agenda van de Raad van Bestuur van het Hoger Pedagogisch Instituut van het
Gemeenschapsonderwijs van Lier.
1991-1995. 1 omslag
11. Staat van de behandelde agendapunten en beslissingen van de Raad van Bestuur
van het Hoger Pedagogisch Instituut van het Gemeenschapsonderwijs van Lier in
de periode september 1991 tot juni 1993.
1993. 1 omslag
Toegang op de nummers 178-182 van deze inventaris.
- 12-16. Voorbereidende vergaderstukken voor de vergadering van de Raad van Bestuur
van het Hoger Pedagogisch Instituut van het Gemeenschapsonderwijs van Lier.
1991-1995. 3 pakken, 2 omslagen
12. 1991. 1 omslag
13. 1992. 1 pak
14. 1993. 1 pak
15. 1994. 1 pak
16. 1995. 1 omslag
17. Notulen van de vergaderingen van de Raad van Bestuur van het Hoger
Pedagogisch Instituut van het Gemeenschapsonderwijs van Lier.
1991-1995. 1 omslag
- 18-19. Beslissingen van de Raad van Bestuur van het Hoger Pedagogisch Instituut van
het Gemeenschapsonderwijs van Lier.
1991-1995. 2 pakken
18. 1991-1992.
19. 1993-1995.
- 20-21. Nota's van het departementshoofd bestemd voor de algemeen coördinatoren van
het Departement Lerarenopleiding en Culturele Agogiek van de Vlaamse
Autonome Hogeschool Antwerpen.
1995-1996. 2 pakken
20. 1995.
21. 1996.

C. STATISTIEKEN

22. Staten van het aantal leerlingen en personeelsleden verbonden aan de
Rijksnormaalschool van Lier en de oefenschool.
1937-1948. 1 pak
23. Staten en grafieken van het aantal afgestudeerden aan de Rijksnormaalschool van
Lier in de periode 1846-1987.
1987. 1 omslag

D. BRIEFWISSELING

- 24-27. Ingekomen brieven van het Ministerie van Kunsten en Wetenschappen en vanaf maart 1933 van het Ministerie van Openbaar Onderwijs.
1915-1938. 4 pakken
24. 1915-1918.
25. 1918-1919.
26. 1921-1925.
27. 1925-1938.
- 28-29. Minuten van uitgaande brieven van de bestuurder van de Rijksnormaalschool van Lier, voornamelijk aan de minister van Kunsten en Wetenschappen en vanaf maart 1933 de minister van Openbaar Onderwijs.
1925-1937. 2 pakken, 1 omslag
28. 1925-1930. 1 pak
29. 1930-1937. 1 pak
30. 1937-1944. 1 omslag
31. Staat van de ontvangen omzendbrieven van het Ministerie van Kunsten en Wetenschappen en het Ministerie van Openbaar Onderwijs in de periode 1920-1937.
[1920-1937]. 1 omslag
Toegang op de nrs. 32-33.
- 32-34. Omzendbrieven van het Ministerie van Kunsten en Wetenschappen en het Openbaar Onderwijs.
1920-1946. 3 pakken
32. 1920-1931.
33. 1932-1937.
34. 1937-1946.
35. Afschriften van ministeriële omzendbrieven betreffende de taken en bevoegdheden van de schooldirecteur en de hoofdonderwijzers.
1935-1969. 1 omslag
36. Briefwisseling met betrekking tot de lagere oefenschool van de Rijksnormaalschool van Lier.
1925-1947. 1 pak
37. Ingekomen brieven bij de directeur van de Rijksnormaalschool van Lier van verschillende afzenders.
1937-1946. 1 pak
38. Kopieën van uitgaande brieven van de directeur van de Rijksnormaalschool van Lier voor verschillende bestemmingen.
1937-1946. 1 pak
39. Briefwisseling tussen de directeur van de Rijksnormaalschool van Lier en het Ministerie van Openbaar Onderwijs, Centrale Bibliotheek, over het raadplegen van boeken.
1941, 1944, 1946. 1 omslag

40. Stukken betreffende de heropening van de school na de inval van het Duitse leger in mei 1940 en na de bezetting in september 1944. mei-juni 1940, sept. 1944-mei 1945. 1 pak
41. Briefwisseling over lessen logopedie. 1942-1954. 1 omslag
42. Briefwisseling over de middelbare oefenschool. 1947-1957. 1 pak
43. Briefwisseling en omzendbrieven over de oefenscholen van de Rijksnormaalschool van Lier. 1956-1961. 1 omslag
44. Briefwisseling over de Psycho-medisch-sociale centra (PMS). 1956-1962. 1 omslag
45. Briefwisseling en documentatie over de schenking van documenten en didactisch materiaal aan de Historische Onderwijscollectie van prof. dr. K. De Clerck van de Rijksuniversiteit Gent. 1986-1992. 1 omslag
- 46-48. Briefwisseling met verschillende afzenders en bestemmingen. 1990-1991, 1994-1995. 3 pakken
46. 1990.
47. 1991.
48. 1994-1995.

E. PROPAGANDA

49. Brochure van de Rijksnormaalschool van Lier. [jaren 1970]. 1 stuk

II. FINANCIËEL BEHEER

50. Begrotingen, briefwisseling en ministeriële omzendbrieven inzake de boekhouding. 1937-1943. 1 pak
51. Staten van de maandelijkse uitgaven. 1957-1960. 1 omslag
52. Manuaal van uitgaven. 1950-1961. 1 deel
53. Kasboek. 1954-1959. 1 deel
54. Journaal. 1957-1961. 1 deel
55. Briefwisseling en raming van de onkosten ten laste van de ouders van leerlingen. 1956. 1 omslag

III. GEBOUWEN EN MATERIEEL BEHEER**A. PATRIMONIUM**

56. Staten van het aangekochte meubilair, de leermiddelen en het didactisch materiaal.
1948-1967. 1 pak
57. Inventaris van de didactische wandplaten, dia's en films in de vaklokalen.
[1950-1960?]. 1 omslag
58. Register van de boeken van de leerlingenbibliotheek van de oefenschool.
[1957?]-1982. 1 deel
59. Inventarissen van het materiaal en meubilair van de klassen van de lagere oefenschool.
1960, 1962. 1 omslag
60. Aanwinstenregister van de aangekochte boeken voor de bibliotheek van de Rijksnormaalschool van Lier.
1978-1988. 1 deel
61. Inventarissen van het meubilair en het didactisch materiaal.
[1970-1980?]. 1 pak

B. ONDERHOUD VAN HET GEBOUW

62. Algemeen grondplan van kelder van de Rijksnormaalschool van Lier.
1921. 1 plan
Papier, 216 x 143,5 cm.
- 63-73. Briefwisseling en aangehechte stukken betreffende verbouwingen en het onderhoud van het gebouw en het meubilair.
1924-1962, 1968-1991. 10 pakken, 1 omslag
63. 1924-1929. 1 pak
64. 1930-1939. 1 pak
65. 1940-1944. 1 pak
66. 1945-1947. 1 pak
67. 1948-1949. 1 pak
68. 1950-1962. 1 pak
Hiaat.
69. 1968-1970. 1 omslag
70. 1970-1979. 1 pak
71. 1980-1985. 1 pak
Bevat een luchtfoto van het gebouwencomplex van de Rijksnormaalschool van Lier (1985).
72. 1986-1989. 1 pak
73. 1990-1991. 1 pak
74. Grondplan van de tuin met aanplantingen van de Rijksnormaalschool van Lier.
1925. 1 plan
Blauwdruk, 80 x 112,5 cm.

75. Briefwisseling over de onteigeningen in de Kluizestraat te Lier, ten behoeve van de uitbreiding van de oefenschool.
1948-1956. 1 omslag
76. Bouwplan voor het bouwen van een vloerplaat, parketvloer en slaapkamers in de slaapzaal-klassenvleugel.
1950. 1 plan
Papier, 59,5 x 108,5 cm, beschadigd.
77. Bouwplannen voor de uitbreiding van de oefenschool van de Rijksnormaalschool van Lier.
1955. 1 omslag
78. Bouwplan voor de herstelling in de oorspronkelijke toestand van de woning in de Rechtestraat 25 te Lier.
1955. 1 plan
Papier, 62 x 60,5 cm.
79. Technische tekeningen van het interieur van de leraarskamer.
[1950-1960?]. 3 stukken
80. Technische tekeningen van de werktafels voor de leerlingen en de leerkracht in het natuurkundelokaal.
[1950-1970?]. 2 stukken
81. Technische tekeningen van de filterinstallatie voor het zwembad en de sportzaal.
1961-1962. 3 stukken
82. Briefwisseling over de bouw en de uitbreiding van de wijkschool 'Het Molentje', gelegen aan de Eeuwfeestlaan te Lier, met bouwplannen.
1962-1976. 1 pak
83. Bouwplannen, technische tekeningen en ministeriële omzendbrieven betreffende aanbestedingen voor verbouwingswerken.
1963-1966. 1 pak
84. Technische plannen van de elektrische installatie in de Rijksnormaalschool van Lier.
1969. 15 plannen
85. Stukken betreffende de renovatie van de ambtswoning van de directeur? in de Berlaarsestraat, nr. 31 te Lier.
1969, 1984-1988. 1 omslag
Bevat een bouwplan, papier, 72 x 82 cm, 1985.
86. Briefwisseling en plannen over de aankoop van panden gelegen in de Berlaarsestraat 22-24 en de inrichting ervan als meisjesinternaat van de Rijksnormaalschool te Lier.
1970-1975. 1 omslag
87. Bouwplannen voor de aanpassing en het bijbouwen van sanitair.
1972. 2 plannen
88. Rapport van het Gebouwenfonds voor de Rijksgebouwen betreffende het ontwerpen van internaten.
1976. 1 deel

89. Briefwisseling en rapporten over de brandveiligheid van de Rijksnormaalschool van Lier.
1985-1987. 1 omslag
90. Technische tekening van het binnenzicht van de speelzaal.
z.d. [20^{ste} eeuw]. 1 stuk
91. Grondplannen voor de aanleg van nieuwe waterleidingen.
z.d. [20^{ste} eeuw]. 3 plannen
Kalkpapier, beschadigd.

C. VERHUUR VAN LOKALEN

- 92-94. Briefwisseling over de verhuur van lokalen van de Rijksnormaalschool van Lier aan verenigingen.
1925-1946, 1956-1962. 2 pakken, 1 omslag
92. 1925-1939. 1 pak
93. 1940-1946. 1 pak
94. 1956-1962. 1 omslag

D. AFBEELDINGEN VAN HET SCHOOLGEBOUW

- 95-104. Postkaarten van het gebouw en lokalen van de Rijksnormaalschool van Lier.
[1950-1960]. 12 postkaarten
95. Voorgevel en luchtopname van het gebouwencomplex, 1967.
96. Ingang.
97. Tuin en achtergevel.
98. Refter.
99. Lees- en clublokaal.
100. Zwembad.
101. Ontspanningszaal.
102. Tekenlokaal.
103. Klaslokaal in de oefenschool.
104. Biologielokaal.
105. Foto's van de verblijf- en wasplaats van de stokers.
z.d. [20^{ste} eeuw]. 1 omslag

IV. PERSONEELSADMINISTRATIE

A. ALGEMEEN

106. Staten van het administratief en onderwijzend personeel
1914-1937. 1 omslag
- 107-642. Personeelsdossiers.
1915-1995. 536 omslagen
De personeelsdossiers zijn enkel te raadplegen mits toelating van het diensthoofd van het Rijksarchief Antwerpen.
Bevat ook gegevens van personeelsleden van de RNS van Herentals.
Nadere toegang: zie bijlage.
- 643-646. Briefwisseling over personeelszaken.
1925-1962. 3 pakken, 1 omslag

- | | | |
|----------|--|----------------|
| 643. | 1925-1939. | 1 pak |
| 644. | 1940-1944. | 1 pak |
| 645. | 1945-1946. | 1 omslag |
| 646. | 1947-1962. | 1 pak |
| 647. | Verslagen van voordrachten gehouden door leerkrachten van de
Rijksnormaalschool van Lier.
2 maart 1920 – 1 juni 1930. | 1 deel |
| 648-650. | Personeelsregisters.
1944-1988. | 3 delen |
| 648. | 1944-1961. | |
| 649. | 1961-1968. | |
| 650. | 1968-1988. | |
| 651. | Dienststaten van het personeel van de Rijksnormaalschool van Lier.
1945-1961. | 1 pak |
| 652. | Briefwisseling en omzendbrieven over de dienstplicht van personeelsleden van de
Rijksnormaalschool van Lier.
1949-1955. | 1 omslag |
| 653-654. | Stamfiches van het personeel van de Rijksnormaalschool van Lier.
ca. 1955-1997. | 1 kaartsysteem |
| 653. | A-F. | |
| 654. | G-S. | |
| 655. | T-Z. | |
| 656. | Ministeriële omzendbrieven en uittreksels uit het Belgisch Staatsblad betreffende
het statuut van het administratief personeel en het meesters-, vak- en
dienstpersoneel van het Rijksonderwijs.
1966-1969. | 1 omslag |

B. AANWERVING, BEVORDERING EN VERVANGING

- | | | |
|----------|---|----------|
| 657-659. | Briefwisseling en omzendbrieven over het toekennen van burgerlijke eretekens
aan personeelsleden van de Rijksnormaalschool van Lier.
1921, 1935-1940, 1945-1965-1992. | 3 pakken |
| 657. | 1921, 1935-1940, 1945-1965. | |
| 658. | 1966-1984. | |
| 659. | 1984-1992. | |
| 660. | Sollicitatiebrieven voor een betrekking aan de Rijksmiddelbare normaalschool
van Lier.
1947, 1952. | 1 omslag |
| 661. | Briefwisseling en omzendbrieven betreffende de benoeming van personeelsleden
aan de Rijksnormaalschool van Lier.
1947-1962. | 1 pak |
| 662. | Briefwisseling en omzendbrieven over en dienstnota's aan de studiemeesters
verbonden aan de Rijksnormaalschool van Lier.
1953-1961. | 1 omslag |

C. EVALUATIE VAN LEERKRACHTEN

663. Briefwisseling over de inspectie van de Rijksnormaalschool van Lier.
1927-1946. 1 pak
664. Briefwisseling over de mobilisatie van personeelsleden van de Rijksnormaalschool van Lier.
1934-1941. 1 pak
665. Omzendbrief van de minister van Openbaar Onderwijs over de criteria voor de beoordeling van leraren.
1954. 1 omslag
666. Schrift met de beoordelingen van de leerkrachten door de inspecteurs
1955-1984. 1 deel
667. Briefwisseling en omzendbrieven betreffende de beoordeling van onderwijzend personeel.
1967-1995. 1 omslag
- 668-671. Beoordelingsverslagen van het onderwijzend personeel opgesteld door de directeur.
1965-1971, 1974-1989, 1992-1995. 1 pak, 3 omslagen
668. 1965-1968. 1 pak
669. 1969-1971. 1 omslag
670. 1974-1989. 1 omslag
671. 1992-1995. 1 omslag
- 672-675. Beoordelingsfiches van het onderwijzend personeel.
1967-1974. 4 omslagen
672. Onderwijzend personeel van de oefenschool.
673. Onderwijzend personeel van de normaalschool.
674. Administratief personeel.
675. Personeel dat de school heeft verlaten.

D. REGISTRATIE VAN AFWEZIGE LEERKRACHTEN

676. Afwezigheidsregister van de personeelsleden.
1963-1964. 1 deel

E. INFORMATIE VOOR PERSONEELSLEDEN

677. Stukken betreffende de verkiezing van de Personeelsraad.
1938. 1 omslag
678. Instructies en omzendbrieven over de syndicale verkiezingen en de verkiezing van personeelsraden.
1949-1960. 1 pak
679. Dienstnota van de directeur over klachten wegens mishandeling van leerlingen.
1959. 3 stukken

F. PORTRETTE VAN DIRECTEURS

- Portretten van directeurs van de Rijksnormaalschool van Lier
19^{de} eeuw, tweede helft 20^{ste} eeuw. 8 foto's, 1 schilderij
De foto's zijn ingekaderd, 44 x 60 cm.
De portretten behoren tot het patrimonium van de Artesis-Plantijn Hogeschool, maar zijn in
bewaring gegeven aan de Koninklijk Oud-Studentenbond-Lerarenopleiding Lier, Berlaarsestraat
33 te 2500 Lier.
- Bernard Schreuder. 1 foto
- August Schoeters. 1 schilderij
Olieverfschilderij geschilderd door Jan Baptist De Weert (1820-1884). In 1953 aan
de school geschonken door Louis Schoeters, neef van de oud-directeur.
Het schilderij is ovaal, 67 x 95 cm.
- Philip De Coster. 1 foto
- Hippoliet Temmerman. 1 foto
- René Adriaensen. 1 foto
- Louis Meylemans. 1 foto
- Renaat Merecy. 1 foto
- Roger Van de Ven. 1 foto
- Dirk Schepens. 1 foto

V. LEERLINGENADMINISTRATIE**A. ALGEMEEN**

680. Stukken betreffende het Fonds der Meestbegaafden.
1925-1946. 1 pak
681. Briefwisseling en ministeriële omzendbrieven over de uitwisseling van leerlingen
met het buitenland.
1938-1946. 1 omslag
682. Briefwisseling over de epuratiemaatregelen die werden getroffen ten aanzien van
(voormalige) leerlingen van de Rijksnormaalschool van Lier als gevolg van hun
houding tijdens de Duitse bezetting in de periode mei 1940 - september 1944.
1944-1947. 1 omslag
683. Leerlingenlijsten van de middelbare oefenschool.
1954-1963, 1965-1969. 1 pak
684. Nota's van de directeur gericht aan de leerlingen.
1955, 1958-1959. 1 omslag

B. IN- EN UITSCHRIJVING VAN LEERLINGEN

- 685-692. Stamboeken (inschrijvingsregisters).
1914-1984. 8 delen
685. Onderwijzers Stamnummers 1-1290.
1914-1946.
686. Onderwijzers (lagere normaalschool), stamnummers 1291-2905.
1946-1972.
687. Onderwijzers (lagere normaalschool), stamnummers 2906-3883.
1972-1984.

688. Onderwijzers.
1985-1991.
689. Onderwijzers.
1992-1995.
690. Regenten (middelbare normaalschool), stamnummers 1-1581.
1946-1973.
691. Regenten (middelbare normaalschool), stamnummers 1582-2804.
1974-1984.
- Regenten.
1985-1991.
Aan te vragen als nummer 688 van deze inventaris.
- Regenten.
1992-1995.
Aan te vragen als nummer 688 van deze inventaris.
- Kleuterleid(st)ers.
1986-1991.
Aan te vragen als nummer 688 van deze inventaris.
- Kleuterleid(st)ers.
1992-1995.
Aan te vragen als nummer 688 van deze inventaris.
692. Middelbare oefenschool, stamnummers 1-1710.
1954-1975.
- 693-715. Stamfiches van gediplomeerde onderwijzers (lagere normaalschool).
ca. 1955-1985. 1 kaartsysteem
693. A.
694. B.
695. C.
696. D.
697. E.
698. F.
699. G.
700. H.
701. I.
702. J.
703. K.
704. L.
705. M.
706. N.
707. O.
708. P.
709. Q.
710. R.
711. S.
712. T.
713. V.
714. W.
715. Z.

- 716-739. Stamfiches van aspirant-onderwijzers die de Rijksnormaalschool van Lier vroegtijdig hebben verlaten.
ca. 1955-1985. 1 kaartsysteem
716. A.
717. B.
718. C.
719. D.
720. E.
721. F.
722. G.
723. H.
724. I.
725. J.
726. K.
727. L.
728. M.
729. N.
730. O.
731. P.
732. R.
733. S.
734. T.
735. V.
736. W.
737. X.
738. Y.
739. Z.
- 740-763. Stamfiches van gediplomeerde regenten (middelbare normaalschool).
ca. 1955-1985. 1 kaartsysteem
740. A.
741. B.
742. C.
743. D.
744. E.
745. F.
746. G.
747. H.
748. I.
749. J.
750. K.
751. L.
752. M.
753. N.
754. O.
755. P.
756. Q.
757. R.
758. S.

759. T.
760. U.
761. V.
762. W.
763. Z.
- 764-787. Stamfiches van aspirant-regenten die de Rijksnormaalschool van Lier vroegtijdig hebben verlaten.
ca. 1955-1985. 1 kaartsysteem
764. A.
765. B.
766. C.
767. D.
768. E.
769. F.
770. G.
771. H.
772. I.
773. J.
774. K.
775. L.
776. M.
777. N.
778. O.
779. P.
780. Q.
781. R.
782. S.
783. T.
784. U.
785. V.
786. W.
787. Z.
- 788-789. Stamfiches van leerlingen die het humaniora getuigschrift hebben behaald.
ca. 1964-1978. 1 kaartsysteem
788. A-L.
789. M-Z.
- 790-795. Stamfiches van schoolverlaters.
ca. 1956-1975. 1 kaartsysteem
790. A-C.
791. D-G.
792. H-P.
793. Q-U.
794. V-Ven.
795. Ver.-Z.

- 796-797. Stamfiches van leerlingen die de middelbare oefenschool vroegtijdig hebben verlaten.
ca. 1965-1975. 1 kaartsysteem
796. A-K.
797. L-Z.
- 798-803. Registers met de staten van de schoolbevolking en naamlijsten van leerlingen opgetekend per klas.
1938-1973. 6 delen
798. 1938-1954.
799. 1954-1960.
800. 1960-1964.
801. 1964-1966.
802. 1966-1968.
803. 1968-1973.
- 804-808. Fiches oud-leerlingen (onderwijzers en regenten) van de Rijksnormaalschool van Lier, afgestudeerd in de periode 1847-1979, geordend per woonplaats.
[ca. 1914?-1979]. 1 kaartsysteem
804. A-D.
805. E-K.
806. L-O.
807. P-T.
808. U-Z.

VI. ONDERWIJS, DIDACTISCHE BEGELEIDING EN LEERMIDDELEN

A. ALGEMEEN

809. Tabellen met de regeling van de praktijklessen gegeven door de leerlingen van het tweede jaar in de Rijksmiddelbare School van Lier.
1948-1955. 1 omslag
810. Stukken betreffende de Schoolraad van de Middelbare Oefenschool.
1956-1972. 1 pak
811. Stukken betreffende de organisatie van de pedagogische stage voor regenten.
1970-1984. 1 pak
812. Nota met als titel 'Hoe wordt men tegenwoordig regent of onderwijzer', met bijgevoegd een staat van de bevolkingsevolutie van de Rijksnormaalschool van Lier in de periode 1963-1986.
[1986]. 1 stuk
813. Taakomschrijvingen en jaarplannen van het onderwijzend personeel.
1994-1995. 1 pak

B. LEERINHOUDEN EN LEERPLANNEN**1. LEERPLANNEN****a. Algemeen**

814. Voorlopig leerplan voor het eerste en tweede jaar van het 'Rijksonderwijs voor Bewaarschoolonderwijzeressen'.
1958. 1 omslag
815. Voorlopig leerplan voor het vierde jaar van het 'Rijksonderwijs voor Bewaarschoolonderwijzeressen'.
1960. 1 omslag
816. Voorlopig leerplan voor het 'Rijksonderwijs voor kleuteronderwijzeressen'.
1963. 1 omslag
817. Voorlopig leerplan voor het 'Rijkslager normaalonderwijs'.
1966. 1 omslag

b. Per vakgebied

818. Leerplannen aardrijkskunde.
1983. 1 omslag
819. Leerplannen biologie.
1983. 1 omslag
820. Leerplannen chemie.
1983. 1 omslag
821. Leerplannen Duits.
1983. 1 omslag
822. Leerplannen economische wetenschappen.
1983. 1 omslag
823. Leerplannen Engels.
1983. 1 omslag
824. Leerplannen Frans.
1983. 1 omslag
825. Leerplannen fysica.
1983. 1 omslag
826. Leerplannen geschiedenis.
1983. 1 omslag
827. Leerplannen handel.
1983. 1 omslag
828. Leerplannen Latijn.
1983, 1985. 1 omslag
829. Leerplannen lichamelijke opvoeding.
1977, 1983. 1 pak

- | | | |
|-------------------------|---|----------|
| 830. | Leerplannen mediakunde.
1983. | 1 omslag |
| 831. | Leerplannen Nederlands.
1983. | 1 omslag |
| 832. | Leerplannen opvoedkundige wetenschappen.
1983. | 1 omslag |
| 833. | Leerplannen psychologische vraagstukken.
1970. | 1 omslag |
| 834. | Leerplannen wiskunde.
1971, 1977, 1983. | 1 pak |
| 835. | Leerplannen Zedenleer.
1983. | 1 omslag |
|
2. CURSUSSEN | | |
| 836. | Cursus over het leren opstellen van goede lesstructuren voor de vakken Nederlands, rekenen, geschiedenis, aardrijkskunde, natuurwetenschappen, plastische opvoeding en lichamelijke opvoeding, opgesteld door Marcel De Jonghe, Pedagogisch Leider aan de Rijksnormaalschool van Lier.
[jaren 1970]. | 1 deel |
| 837. | Cursus met typelessen voor aardrijkskunde, geschiedenis en natuurwetenschappen.
[jaren 1970-1980]. | 1 deel |
| 838. | Toelichting over de esthetische vorming in het secundair onderwijs van D. Ostyn, inspecteur van het hoger secundair en hoger onderwijs.
1978. | 1 omslag |
| 839-845. | Bijscholingscursussen voor historische en sociale vorming.
1980. | 7 delen |
| 839. | Algemeen deel. | |
| 840. | De specifieke leerdoelen en leerinhouden. | |
| 841. | De activerende didactische werkvormen. | |
| 842. | De parascolaire activiteiten. | |
| 843. | De rechten van de mens als permanente leidraad. | |
| 844. | De internationale opvoeding. | |
| 845. | Eindverslag. | |
| 846. | Nota 'Muziekopvoeding in het algemeen vormend onderwijs in Vlaanderen', opgesteld door Piet Vermeulen, inspecteur muzikale opvoeding secundair en hoger onderwijs.
[1980-1990?]. | 1 stuk |
| 847. | Nota 'Media en muzikale opvoeding', opgesteld door D. Zweers, inspecteur muziekonderwijs, Nederland.
[1980-1990?]. | 1 stuk |

848. Nota 'Muzikale opvoeding in de gewone scholen in Groot-Brittannië', opgesteld door J. Stephens, hoofdinspecteur muzikale opvoeding.
[1980-1990?]. 1 stuk
- 849-850. Cursussen muzikale opvoeding voor onderwijzers, opgesteld door Louisette Garcia, leerkracht aan de Rijksnormaalschool van Lier.
[jaren 1980-1990?]. 2 delen
849. Eerste jaar onderwijzers.
850. Tweede jaar onderwijzers.

C. EVALUATIE VAN DE LESSEN

- 851-859. Verslagen van didactische lessen.
1917-1927, 1943-1951. 9 delen
851. 5 december 1917 – 9 februari 1921.
852. 16 februari 1921 – 26 juli 1922.
853. 1 maart 1926 – 10 oktober 1927.
Hiaat.
854. 5 februari 1943 – 3 december 1943.
855. 10 december 1943 – 9 november 1945.
856. 16 november 1945 – 21 maart 1947.
857. 28 maart 1947 – 20 april 1950.
858. 16 februari 1949 – 16 maart 1950.
859. 22 september 1950 – 26 april 1951.

D. PRAKTISCHE ORGANISATIE VAN HET ONDERWIJS

860. Briefwisseling en omzendbrieven over lessenroosters.
1937-1946. 1 omslag
- 861-863. Lessenroosters.
1924-1955, 1958-1961. 2 pakken, 1 omslag
861. 1924-1946. 1 pak
862. 1947-1955. 1 pak
Hiaat.
863. 1958-1961. 1 omslag
864. Briefwisseling over de stageperiode van de leerlingen van het vierde jaar van de normaalschool.
1948. 1 omslag
865. Brochure 'Verkeersvoorschriften ten behoeve van de jeugd'.
1949. 1 stuk
866. Verslagen van leerlingen en briefwisseling over de stages te Genval georganiseerd door de 'Centra voor opleiding in de Actieve Methodes'.
1952-1954. 1 omslag
- 867-870. Voorbereidende nota's voor een excursie wetenschappen-aardrijkskunde.
1984-1986. 4 omslagen
867. Rupelstreek, Land van Waas, Kuststreek, Duinkerke-Calais, 1983.
868. Voerstreek-Hoge Venen, 1984.
869. Charleroi, Mariembourg, Dinant, Rochefort, Namen, 1985.

870. Rupelstreek, Vlaamse Ardennen, 1986.
871. Cursusnota's betreffende het organiseren van een geïntegreerde werkweek (GWW) 'Sneeuw en bos'.
1978. 1 pak
- 872-876. Didactische brochures samengesteld door de studenten van de opleiding onderwijzer(es) voor het organiseren van sneeuwklassen in Oostenrijk als voorbeelden van een geïntegreerde werkperiode (GWP) in het basisonderwijs.
1979, 1983-1984, 1988, 1990. 5 omslagen
872. Wildschönau, 1979.
873. Wildschönau, 1983.
874. Thierbach, 1984.
875. Wildschönau, 1988.
876. Thierbach, 1990.

E. DIDACTISCHE HULPMIDDELEN

877. Omzendbrieven en programma's betreffende de schoolradio.
1930-1933, 1939. 1 omslag
878. Briefwisseling en omzendbrieven over het gebruik van audiovisuele middelen in de onderwijspraktijk.
1967-1970. 1 omslag
879. Dia's 'Van staalplaat tot auto'.
[1960-1970]. 24 dia's
880. Lijsten van gehanteerde schoolboeken.
1926-1949. 1 pak

VII. EVALUATIE VAN LEERLINGEN

A. UITSLAGEN VAN LEERLINGEN

- 881-883. Puntenregisters voor opvoeding (gedrag, wellevendheid en burgerzin).
1941-1960. 3 delen
881. 1941-1947.
882. 1947-1954.
883. 1954-1960.

B. TOELATINGS- EN OVERGANGSEXAMENS

884. Briefwisseling met het Ministerie van Openbaar Onderwijs betreffende toelatingsexamens voor het voorbereidingsjaar en het eerste jaar van de lagere normaalschool.
1924-1941. 1 omslag
- 885-887. Aanvraagformulieren voor het toelatingsexamen en briefwisseling met kandidaat-leerlingen van de lagere normaalschool van Lier.
1937-1938, 1940-1946, 1951-1954. 2 pakken, 1 omslag
885. 1937-1938. 1 pak
886. 1940-1946. 1 pak

- | | | | |
|----------|--|------------|-------------|
| | 887. | 1951-1954. | 1 omslag |
| 888. | Ministeriële besluiten over de leerlingen die geslaagd zijn voor het toelatings-examen voor de lagere normaalschool.
1928-1938. | | 1 omslag |
| 889-906. | Puntenlijsten van de toelatingsexamens voor de lagere normaalschool.
1936-1957. | | 17 omslagen |
| | 889. | 1936-1938. | |
| | 890. | 1939. | |
| | 891. | 1940. | |
| | 892. | 1941. | |
| | 893. | 1942. | |
| | | Hiaat. | |
| | 894. | 1944. | |
| | | Hiaat. | |
| | 895. | 1946. | |
| | 896. | 1947. | |
| | 897. | 1948. | |
| | 898. | 1949. | |
| | 899. | 1950. | |
| | 900. | 1951. | |
| | 901. | 1952. | |
| | 902. | 1953. | |
| | 903. | 1954. | |
| | 904. | 1955. | |
| | 905. | 1956. | |
| | 906. | 1957. | |
| 907-915. | Puntenlijsten, examenroosters, vragen en briefwisseling betreffende het toelatingsexamen voor de middelbare normaalschool.
1946-1956. | | 9 pakken |
| | 907. | 1946-1947. | |
| | 908. | 1947-1948. | |
| | 909. | 1948-1949. | |
| | 910. | 1949-1950. | |
| | 911. | 1950-1951. | |
| | 912. | 1952-1953. | |
| | 913. | 1953-1954. | |
| | 914. | 1954-1955. | |
| | 915. | 1955-1956. | |
| 916. | Stukken betreffende het toelatingsexamen aan de Stedelijke Normaalschool van Antwerpen.
1942. | | 1 omslag |
| 917. | Briefwisseling met het Ministerie van Openbaar Onderwijs betreffende overgangsexamens.
1926-1946. | | 1 omslag |

918. Tabel van de uitslagen en de rangschikking van de leerlingen die deelgenomen hebben aan het overgangsexamen voor de lagere normaalschool.
1929-1939. 1 omslag
- 919-940. Examenroosters, vragen en puntenlijsten van de overgangsexamens voor de lagere normaalschool.
1929-1939, 1941-1962. 1 deel, 21 pakken
- | | | |
|------|------------|--------|
| 919. | 1929-1939. | 1 deel |
| 920. | 1941-1942. | 1 pak |
| 921. | 1942-1943. | 1 pak |
| 922. | 1943-1944. | 1 pak |
| 923. | 1944-1945. | 1 pak |
| 924. | 1945-1946. | 1 pak |
| 925. | 1946-1947. | 1 pak |
| 926. | 1947-1948. | 1 pak |
| 927. | 1948-1949. | 1 pak |
| 928. | 1949-1950. | 1 pak |
| 929. | 1950-1951. | 1 pak |
| 930. | 1951-1952. | 1 pak |
| 931. | 1952-1953. | 1 pak |
| 932. | 1953-1954. | 1 pak |
| 933. | 1954-1955. | 1 pak |
| 934. | 1955-1956. | 1 pak |
| 935. | 1956-1957. | 1 pak |
| 936. | 1957-1958. | 1 pak |
| 937. | 1958-1959. | 1 pak |
| 938. | 1959-1960. | 1 pak |
| 939. | 1960-1961. | 1 pak |
| 940. | 1961-1962. | 1 pak |
- 941-951. Puntenlijsten, examenroosters, vragen en briefwisseling betreffende het overgangsexamen voor de middelbare normaalschool.
1946-1947, 1949-1959. 11 omslagen
- | | |
|------|------------|
| 941. | 1946-1947. |
| 942. | 1949-1950. |
| 943. | 1950-1951. |
| 944. | 1951-1952. |
| 945. | 1952-1953. |
| 946. | 1953-1954. |
| 947. | 1954-1955. |
| 948. | 1955-1956. |
| 949. | 1956-1957. |
| 950. | 1957-1958. |
| 951. | 1958-1959. |
- 1093-1119. Processen-verbaal van de examencommissie voor de toelatings- en overgangsexamens voor de regenten (middelbare normaalschool).
1947-1993. 9 delen, 20 omslagen
- | | | |
|-----|------------|--------|
| --- | 1947-1952. | 1 deel |
|-----|------------|--------|
- Aan te vragen als nr. 1066 van deze inventaris.

---	1953-1959.	1 deel
	Aan te vragen als nr. 1067 van deze inventaris.	
1093.	1957-1959.	1 deel
1094.	1959-1961.	1 deel
1095.	1962-1964.	1 deel
1096.	1964-1967.	1 deel
1097.	1968-1971.	1 deel
1098.	1972-1973.	1 deel
1099.	1973.	1 deel
1100.	1974.	1 pak
1101.	1975.	1 pak
1102.	1976.	1 pak
1103.	1977.	1 pak
1104.	1978.	1 pak
1105.	1979.	1 pak
1106.	1980.	1 pak
1107.	1981.	1 pak
1108.	1982.	1 pak
1109.	1983.	1 pak
1110.	1984.	1 pak
1111.	1985.	1 pak
1112.	1986.	1 pak
1113.	1987.	1 pak
1114.	1988.	1 pak
1115.	1989.	1 pak
1116.	1990.	1 pak
1117.	1991.	1 pak
1118.	1992.	1 pak
1119.	1993.	1 pak

C. EINDEXAMENS

952. Briefwisseling met het Ministerie van Openbaar Onderwijs betreffende eindexamens.
1925-1946. 1 omslag
- 953-1014. Processen-verbaal van de examencommissie van het eindexamen voor onderwijzer (lagere normaalschool), lijsten van de leerlingen die een eindexamen afleggen en puntenlijsten.
1915-1954, 1959-1962, 1975-1985, 1987-1993. 62 omslagen
953. 1915.
954. 1916.
Hiaat.
955. 1918.
956. 1919.
957. 1920.
958. 1921.
959. 1922.
960. 1923.
961. 1924.

962.	1925.
963.	1926.
964.	1927.
965.	1928.
966.	1929.
967.	1930.
968.	1931.
969.	1932.
970.	1933.
971.	1934.
972.	1935.
973.	1936.
974.	1937.
975.	1938.
976.	1939.
977.	1940.
978.	1941.
979.	1942.
980.	1943.
981.	1944.
982.	1945.
983.	1946.
984.	1947.
985.	1948.
986.	1949.
987.	1950.
988.	1951.
989.	1952.
990.	1953.
991.	1954.
992.	1955.
	Hiaat.
993.	1959.
994.	1960.
995.	1961.
996.	1962.
	Hiaat.
997.	1975.
998.	1976.
999.	1977.
1000.	1978.
1001.	1979.
1002.	1980.
1003.	1981.
1004.	1982.
1005.	1983.
1006.	1984.
1007.	1985.
	Hiaat.

1008. 1987.
 1009. 1988.
 1010. 1989.
 1011. 1990.
 1012. 1991.
 1013. 1992.
 1014. 1993.

1015-1038. Verslagen, puntenlijsten en eindbeoordelingen van de jury en zelfevaluatie-verslagen van de studenten van de lagere normaalschool.

1969-1993.	23 pakken, 1 omslag
1015. 1969-1970.	1 pak
1016. 1970-1971.	1 omslag
1017. 1971-1972.	1 pak
1018. 1972-1973.	1 pak
1019. 1973-1974.	1 pak
1020. 1974-1975.	1 pak
1021. 1975-1976.	1 pak
1022. 1976-1977.	1 pak
1023. 1977-1978.	1 pak
1024. 1978-1979.	1 pak
1025. 1979-1980.	1 pak
1026. 1980-1981.	1 pak
1027. 1981-1982.	1 pak
1028. 1982-1983.	1 pak
1029. 1983-1984.	1 pak
1030. 1984-1985.	1 pak
1031. 1985-1986.	1 pak
1032. 1986-1987.	1 pak
1033. 1987-1988.	1 pak
1034. 1988-1989.	1 pak
1035. 1989-1990.	1 pak
1036. 1990-1991.	1 pak
1037. 1991-1992.	1 pak
1038. 1992-1993.	1 pak

1039-1052. Puntenlijsten, examenroosters, vragen en briefwisseling betreffende het eindexamen van de middelbare normaalschool.

1947-1962.	14 omslagen
1039. 1947-1948.	
1040. 1949-1949.	
1041. 1949-1950.	
1042. 1950-1951.	
1043. 1951-1952.	
1044. 1952-1953.	
1045. 1953-1954.	
1046. 1954-1955.	
1047. 1955-1956.	
1048. 1956-1957.	

1049.	1957-1958.	
1050.	1958-1959.	
1051.	1960-1961.	
1052.	1961-1962.	
1053-1059. Verslagen, puntenlijsten en eindbeoordelingen van de jury van de opleiding kleuterleid(st)er.		
1986-1993.		3 pakken, 4 omslagen
1053.	1986-1987.	1 omslag
1054.	1987-1988.	1 omslag
1055.	1988-1989.	1 omslag
1056.	1989-1990.	1 omslag
1057.	1990-1991.	1 pak
1058.	1991-1992.	1 pak
1059.	1992-1993.	1 pak
1060-1065. Processen-verbaal van de examencommissie van het eindexamen voor kleuterleid(st)er.		
1989-1994.		5 pakken, 1 omslag
1060.	1989.	1 pak
1061.	1990.	1 pak
1062.	1991.	1 pak
1063.	1992.	1 pak
1064.	1993.	1 pak
1065.	1994.	1 omslag
1066-1092. Processen-verbaal van de examencommissie voor de eindexamens voor de regenten (middelbare normaalschool).		
1947-1994.		6 delen, 20 pakken, 1 omslag
1066.	1947-1952.	1 deel
1067.	1953-1959.	1 deel
1068.	1960-1962.	1 deel
1069.	1963-1965.	1 deel
1070.	1966-1970.	1 deel
1071.	1970-1973.	1 deel
1072.	1974.	1 pak
1073.	1975.	1 pak
1074.	1976.	1 pak
1075.	1977.	1 pak
1076.	1978.	1 pak
1077.	1979.	1 pak
1078.	1980.	1 pak
1079.	1981.	1 pak
1080.	1982.	1 pak
1081.	1983.	1 pak
1082.	1984.	1 pak
1083.	1985.	1 pak
1084.	1986.	1 pak
1085.	1987.	1 pak
1086.	1988.	1 pak

1087.	1989.	1 pak
1088.	1990.	1 pak
1089.	1991.	1 pak
1090.	1992.	1 pak
1091.	1993.	1 pak
1092.	1994.	1 omslag
1120-1121.	Verslagen van de examencommissie van de eindexamens en puntenlijsten van de Rijksmiddelbare Oefenschool van Lier (3 ^{de} middelbaar). 1956-1978.	1 deel
1120.	1956-1969.	
1121.	1970-1978.	
1122.	Palmaressen van de Rijksmiddelbare Oefenschool van Lier. 1954-1968.	1 pak

VIII. NA- EN BUITENSCHOOLSE ACTIVITEITEN

A. CULTURELE, MAATSCHAPPELIJKE EN SPORTACTIVITEITEN

1123.	Stukken betreffende het Rode Kruis en anti-alcoholschooldagen. 1915-1946.	1 pak
1124.	Verslagen van schoolwandelingen en schoolreizen. 18 november 1920 – 1 juni 1930.	1 deel
1125.	Ministeriële omzendbrieven betreffende het Belgisch Comité voor Schoolpropaganda van de Volkenbond. 1929-1938.	1 omslag
1126-1129.	Briefwisseling, verslagen, omzendbrieven en krantenartikels over schooluitstappen en -reizen. 1926-1946, 1970-1985.	4 pakken
1126.	1926-1936.	
1127.	1937-1939.	
1128.	1940-1946.	
1129.	1970-1985.	
1130-1131.	Briefwisseling betreffende zang- en toneelvoorstellingen ingericht voor het middelbaar en het normaalonderwijs. 1934-1950.	2 pakken
1130.	1934-1946.	
1131.	1947-1950.	
1132.	Briefwisseling en ministeriële omzendbrieven betreffende (vaderlandslievende) plechtigheden. 1934, 1938-1954.	1 pak
1133.	Stukken betreffende de schoolreis naar Parijs. 1938-1939.	1 omslag
1134.	Ingekomen brieven van het Comité der Koloniale Dagen. 1938-1939.	1 omslag

1135. Stukken betreffende de geldstorting en de door de Rijksnormaalschool van Lier georganiseerde activiteiten ten bate van 'Winterhulp'.
1941-1944. 1 pak
1136. Ingekomen brieven van oud-leerlingen van de Rijksnormaalschool van Lier als reactie op de vraag van de directeur om als vrijwilliger te helpen bij de opvang van verzwakte kinderen die op verzoek van Winterhulp tijdens de grote vakantie in de school te Lier verblijven.
1942. 1 omslag
1137. Briefwisseling en omzendbrieven betreffende sport- en spelactiviteiten.
1946-1956. 1 omslag
1138. Briefwisseling en ministeriële omzendbrieven betreffende in de Rijksnormaalschool van Lier gehouden voordrachten door niet-personeelsleden.
1946-1955. 1 pak
1139. Stukken betreffende schoolfeesten.
1947-1954. 1 pak
1140. Stukken betreffende filmvoorstellingen.
1948-1949. 1 omslag
1141. Briefwisseling over spreekbeurten over 'staatsburgerlijke opvoeding' gehouden door politieke personaliteiten.
1949-1954. 1 omslag
1142. Wisselbeker van het zangtornooi voor middelbaar en normaalonderwijs, geschonken door de minister van Openbaar Onderwijs.
1950. 1 stuk
1143. Documentatie over de eenmaking in Europa.
1953. 1 omslag
1144. Briefwisseling over vakantiekolonies waar leerlingen van de Rijksnormaalschool van Lier als monitor fungeren.
1957-1962. 1 omslag
1145. Stukken betreffende het kerstfeest van de middelbare oefenschool.
1961-1964. 1 omslag
1146. Wisselbeker voor het zwemtornooi voor de Rijkslagere normaalscholen.
1968. 1 stuk

B. VERENIGINGSLEVEN

1147. Briefwisseling en omzendbrieven betreffende jeugdverenigingen.
1946. 1 omslag
1148. Stukken betreffende het introduceren van het scoutisme bij de leerlingen van de Rijksnormaalschool van Lier.
1947-1951. 1 omslag
1149. Verslagen, briefwisseling en krantenadvertenties van de activiteiten georganiseerd door de sportvereniging Saclino-Lier in het jaar 1952, ingediend bij het Ministerie

- van Onderwijs voor het verkrijgen van toelagen.
1948, 1951-1956. 1 omslag
1150. Menu's ter gelegenheid van schoolfeesten, bondsdagen van de Koninklijke Oud-Leerlingenbond en banketten.
1962-1974. 1 pak
1151. Uittreksel uit het Belgisch Staatsblad met de statuten van de Vereniging voor Ouders en Vrienden van de Rijksnormaalschool van Lier.
16 december 1971. 1 stuk
1152. Ingekomen brieven van de Koninklijke Oud-Leerlingenbond van de Rijksnormaalschool van Lier.
1985-1986. 1 omslag

IX. DOCUMENTATIE

1153. *"De Turner. Veertiendaagsch Tijdschrift der Vlaamsche Turners v.d. Kon. Belgische Turnbond"*.
1938. 1 omslag
Bevat de nrs. 16-21 van de 37^{ste} jaargang.
1154. Informatiebrochure over het 'Schoolpraktikum van de Vrije leergangen-Vrije universiteit Amsterdam'.
1978. 1 deel
1155. Verslagen van probleemanalyses verricht door het Pedagogisch Centrum Antwerpen over de thema's gedifferentieerd lezen, het eerste leerjaar B, het beroepsvoorbereidend jaar, de verlenging van de leerplicht en remediëring in het secundair onderwijs.
1979. 1 deel
1156. Prospectus van de lerarenopleiding van de Gelderse leergangen (Nederland).
[1979]. 1 deel
1157. "Limburg, jonge provincie...late start van het officieel onderwijs", brochure van het Overlegcentrum ter bevordering van de Officiële Scholen".
1982. 1 deel
- Foto van een portret van Willem I, koning van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden.
Tweede helft 20^{ste} eeuw. 1 foto
Afmeting: 77x84 cm.
Het portret behoort tot het patrimonium van de Artesis-Plantijn Hogeschool, maar is in bewaring gegeven aan de Koninklijk Oud-Studentenbond-Lerarenopleiding Lier, Berlaarsestraat 33 te 2500 Lier.

X. GEDEPONEERD ARCHIEF

A. RIJKSNORMAALSCHOOL VAN HERENTALS

- Personeelsdossiers.
1960-1986. 536 omslagen
De personeelsdossiers zijn enkel te raadplegen mits toelating van het diensthoofd van het Rijksarchief Antwerpen.

Bevat ook gegevens van personeelsleden van de RNS van Lier.
Aan te vragen als de nrs.107-642 van deze inventaris.

- 1158-1159. Inschrijvingsregisters (stamboek) van de leerlingen van de Rijksnormaalschool van Herentals.
1960-1986. 2 delen
1158. 1960-1984.
1159. 1985-1986.
1160. Alfabetisch inschrijvingsregister van de leerlingen van de Rijksnormaalschool van Herentals.
1977-1988. 1 deel
1161. Inschrijvingsregister van leerlingen die geen Belg zijn.
1983-1988. 1 deel
1162. Stukken betreffende de bouw en het onderhoud van gebouwen van de Rijksnormaalschool van Herentals.
1971-1986. 1 pak
1163. Processen-verbaal van het eindexamen.
1980-1988. 1 omslag

B. RIJKS NORMAALSCHOOL VAN TURNHOUT

1164. Inschrijvingsregister (stamboek) van de leerlingen van de Rijksnormaalschool van Turnhout.
1963-1970. 1 deel
1165. Klassenlijsten.
1963-1972. 1 deel
1166. Register met opsomming van de interne leerlingen.
1963-1971. 1 deel
1167. Aanwijzer van ingekomen en uitgaande brieven.
1969-1975. 1 deel

BIJLAGEN: NADERE TOEGANG OP DE PERSONEELSDOSSIER

nrs. 107-642

Nummer	Naam	Voornaam		
107	Adelaere	Jan	140	Bogaerts Frans
108	Adriaensen	Rene	141	Bogaerts Ludovica
109	Aerts	Denise	142	Boonen Jan
110	Aerts	Yves	143	Bosmans Ludovicus
111	Aerts	Jeannine	144	Bossaerts Robert
112	Aerts	Jeanne	145	Bouden Christiaan
113	Aertzen	Emile	146	Boussu Denis
114	Albert	Jules	147	Boutsen Raymond
115	Alpaerts	Jozef	148	Bouveroux Louis
116	Andries	Herman	149	Bouwens Raymond
117	Anthonis	Virginia	150	Bovendaerde Urbain
118	Ardouillie	Lucien	151	Braeckmans Constatia
119	Augustijnen	Frans	152	Brawers Hermina
120	Baeten	Albert	153	Brawers Ida
121	Bajoit	Andree	154	Breugelmans Frans
122	Bastanie	Pieter	155	Brijssinck Roger
123	Bastiaens	Joannes	156	Brits Miriam
124	Bastijns	Jan	157	Broeckmeyer Nora
125	Bauwens	Lucien	158	Broeckx Ferdinand
126	Beelaerts	Paula	159	Bruneel Gabriella
127	Bequet	Henri	160	Bruneel Pelagie
128	Bergmans	Benjamin	161	Bruynseels Karel
129	Bertels	Juliana	162	Bulckens Renaat
130	Beuckeleers	Paula	163	Buntinx Jan
131	Beukeleirs	Maria	164	Buyens Franciscus
132	Biets	Raphael	165	Caals Karl
133	Bladt	Norbert	166	Cannaerts Jozef
134	Blockxhuysen	Louis	167	Cappuyns P
135	Bocqué	Arthur	168	Carelsberg Liliane
136	Boeye	François	169	Caverneels Catharina
137	Bogaert	Reinilda	170	Celis Jenny
138	Bogaerts	Alfred	171	Ceulemans Louis
139	Bogaerts	Ernest	172	Ceulemans Godelieve
			173	Ceurremans Karel
			174	Ceurremans Lodewijk

175	Chavaux	Frans	219	De Jonghe	Martha
176	Claes	Henri	220	De Koninck	Gommaar
177	Claessens	Ingrid	221	De Koninck	Emiel
178	Claessens	Rita	222	De Koninck	Annie
179	Clavie	Eliane	223	De Laet	Maurice
180	Cloostermans	Daniëlle	224	De Leeuw	Frans
181	Cloostermans	Jos	225	De Meutter	Etienne
182	Collignon	Marie-Ange	226	De Munter	Emiel
183	Collijs	Constant	227	De Preter	August
184	Cools	Eddy	228	De Rijcke	Honoré
185	Coremans	Hugo	229	De Ro	Marcel
186	Corijn	Herman	230	De Smyter	Michel
187	Costermans	Jozef	231	De Vleeshouwer	Frans
188	Coulon	Jan Rene	232	De Vlieghe	Adhemar
189	Cox	Antoon	233	De Voeght	Lieve
190	Crocaerts	Walter	234	De Vos	Theodoor
191	Cuypers	Karel	235	De Vree	Paul
192	Cuypers	Stephanie	236	De Vroede	Maurice
193	Daemen	Jacobus	237	De Weert	Antoon
194	Daems	Joseph	238	De Weert	Ernest
195	Dalle	André	239	De Weert	Jan
196	Damiaens	Peter	240	De Win	Jaak
197	Darquennes	Dianne	241	De Winter	Frieda
198	Darquennes	Marcel	242	Debaere	Christine
199	De Backer	Adriaan	243	Dehennin	Filip
200	De Belder	Jozef	244	Dekeyzer	Karina
201	De Belder	Lodewijk	245	Dela Montagne	Jozef
202	De Blicke	Martha	246	Delsupehe	Willem
203	De Bondt	Frans	247	Delvaux	Camille
204	De Ceuster	Justin	248	Denkens	Herman
205	De Clercq	Gerard	249	Denkens	Jan
206	De Clopper	Myriam	250	Derolez	Albert
207	De Coninck	Jean	251	Dewae	Jozef
208	De Cooman	Ann-Mary	252	D'Helft	Aimé
209	De Coster	Paul	253	D'Hooghe	Karel
210	De Decker	Roger	254	Diels	Rene
211	De Graff	Ludo	255	Diels	Ivo
212	De Grave	Willy	256	Dierckx	Jean-Pierre
213	De Greef	Marie-Thérèse	257	Dierckx	August
214	De Greef	Pauline	258	Dilens	Anna
215	De Herdt	Jan	259	Dingenen	Jan
216	De Herdt	Jan	260	Dockx	August
217	De Herdt	Jozef	261	Dockx	Joannes
218	De Jonghe	Adelinda	262	Dom	Jozef

263	Dom	Ferdinand	307	Govers	Louis
264	Doof	Hans	308	Goyvaerts	Maria
265	Doumen	Axel	309	Grégoire	Charles
266	Dreessen	Marie-Thérèse Guillaume	310	Guldentops	Joanna
267	Ducazu	Gaston	311	Guldentops	David
268	Dumarey	Roger	312	Hamiaux	Edmond
269	Duquesne	Paulina	313	Hasenbroeckx	
270	Eskens	August	314	Hebbelinck	Sabine
271	Everaert	Lea	315	Hendrickx	Herman
272	Eysermans	Alfons	316	Hendrickx	Jan
273	Eysermans	Philomena	317	Hendrickx	René
274	Faes	Edmond	318	Hendrickx	Renaat
275	Faes	Johanna	319	Hendrickx	Henri
276	Fagniaert	Eugeen	320	Hendrickx	Mathilde
277	Fierens	Pieter	321	Hermans	Patrick
278	Fierens	Maria	322	Hermans	Jozef
279	Flies	Dirk	323	Heymans	Alfons
280	Fooy	Adriaan	324	Hinderyckx	Adolph
281	Fouynn	Viviane	325	Holemans	Coleta
282	Francx	Lucienne	326	Hubrouck	Sonja
283	Frederickx	Anna	327	Huybrechts	Lodewijk
284	Fremault	Albert	328	Huyghe	Matha
285	Gaillez	Noël	329	Huysentruyt	Gerard
286	Garcia	Dorothea	330	Huysmans	Achilles
287	Garcia	Louissette	331	Huysmans	Jozef
288	Gautier	Magi	332	Jacob	
289	Gebruers	Ann	333	Jansen	Lucien
290	Geens	Frans	334	Janssens	Margarita
291	Geerinckx		335	Janssens	Alfons
292	Geerts	Karel	336	Janssens	Jean
293	Geerts	Roger	337	Jennes	Gustaaf
294	Geerts	Jozef	338	Jutrin	Monique
295	Gemin	Camille	339	Keersmakers	Ludo
296	Genbrugge	Jozef	340	Kemps	Jan
297	Genie	Gerard	341	Kennes	Wilfried
298	Getteman	René	342	Kennis	Jan
299	Geuens	Louis	343	Kerremans	Lucien
300	Gevers	Emiel	344	Keynen	Maria
301	Geysemans	Gustaaf	345	Kinnie	Inge
302	Geysemans	Roger	346	Ladewig	Adolf
303	Gijsbrechts	Brigitta	347	Lambrechts	Marie-Louise
304	Gonissen	Joannes	348	Laroy	Leon
305	Goris	Frans	349	Lauwers	Irene
306	Govaerts	Jozef	350	Lecomte	André

351	Lenaerts	Robert	395	Olieslagers	Goedroen
352	Lenoir	Marianne	396	Ons	Richard
353	Lens	Maria	397	Onzea	Dirk
354	Lepage	Leon	398	Ooms	Jacob
355	Leukemans	Marie Louise	399	Op de Becq	Jules
356	Leysen	Koenraad	400	Op de Beeck	Jozef
357	Leysen	Anna	401	Op de Beeck	Mathilde
358	Leysen	Eugenius	402	Panis	Jozef
359	Leysen	Maria	403	Panis	Juliaan
360	Leysen	Robert	404	Pauwels	Paul
361	Liesse	Hendrik	405	Pauwels	Luc
362	Linskens	Roy	406	Peeters	Anny
363	Maes	Frans	407	Peeters	Boudewijn
364	Maes	Gustaaf	408	Peeters	Diane
365	Mafrans	Maria	409	Peeters	Frans
366	Mangodt	Daniël	410	Peeters	Jozef
367	Mans	André	411	Pelgrims	Leonard
368	Maréchal	Abel	412	Perelman	Sophie
369	Mariën	Ronald	413	Persoons	Felix
370	Mariën	Louis	414	Pirreault	Martine
371	Mariën	Jozef	415	Pluym	Frans
372	Mariën	Theodoor	416	Ponjaert	Anne-Marie
373	Mariën	Maria	417	Poortmans	Marcel
374	Martens	René	418	Possemiers	Louis
375	Melis	Prosper	419	Potvin	Marc
376	Mels	Anne-Marie	420	Puttemans	Juliaan
377	Merecy	Renaat	421	Queeckers	Hildeveer
378	Mertens	Robert	422	Raedts	Maria
379	Mets	Walter	423	Ramakers	François
380	Meues	Martine	424	Raus	Greta
381	Meurs	Valère	425	Ribbens	Laurent
382	Meyers	Walter	426	Robijns	Hendrik
383	Meylemans	Louis	427	Roef	Liliane
384	Moerman	Aloïs	428	Roelants	Nicole
385	Monballieu	Christine	429	Roelants	Eddy
386	Moorgat	Cécilé	430	Roelants	Jozef
387	Mortier	Rudy	431	Roels	Rodolf
388	Nauwelaerts	Gustaaf	432	Roemans	Robert
389	Neckers	Jan	433	Rogmans	Marcel
390	Nijns	Paul	434	Roothoof	Walter
391	Nouboers	Martin	435	Rosseau	Emile
392	Noyens	Emiel	436	Rouges	Daniël
393	Nuyens	Françine	437	Royberghs	Maria
394	Nuyts	Christiane	438	Ruts	Nadine

439	Rylant	Robert	483	Swinnen	Anita
440	Salsmans	Marie	484	Taets	Albanus
441	Sanne	Michel	485	Theunis	Gerardus
442	Schaeken	Christine	486	Theunis	
443	Schaillée	Kitty	487	Thijs	Nadine
444	Schallenbergh	Lucien	488	Thijs	Victor
445	Scheers	Jules	489	Tibax	Berlinda
446	Schelfout	Jacob	490	Tijsmans	Frans
447	Schepens	Dirk	491	Tijst	Leopold
448	Scheyvaerts	Anna	492	Tijst	Elza
449	Schoenmaeckers	Annick	493	Torfs	Anna
450	Schoenmakers	Elisa	494	Torfs	Lisette
451	Schoenmakers	Joanna	495	Truyens	Lodewijk
452	Schoeters	Louis	496	Turkry	Rene
453	Schoeters	Marie-Louise	497	Vaes	Marcel
454	Schoeters	Carolina	498	Vaes	Arthur
455	Schoeters	Dorothea	499	Van Baarle	Gerrit
456	Scholliers	Etienne	500	Van Belleghem	August
457	Schots	André	501	Van Beylen	Alfons
458	Schrooten	Hendrik	502	Van Bockstaele	Jan
459	Schyvaerts	Louis	503	Van Brabant	Alfons
460	Segers	Gustaaf	504	Van Buggenhout	Jan
461	Sergeant	Diane	505	Van Camp	Eduardus
462	Simons	Mariette	506	Van Camp	Julius
463	Sleeckx	Anna	507	Van Craen	Jean
464	Slootmans	Jeannette	508	Van Dam	Gaston
465	Smeesters	Dora	509	Van de Kerkhof	Jozef
466	Smets	Ilse	510	Van De Ven	Roger
467	Smets	Oswald	511	Van De Vijver	Roger
468	Smits	August	512	Van De Voorde	Hugo
469	Somers	Jozef	513	Van Delm	Denise
470	Somers	Dirk	514	Van den Bosch	Paul
471	Speelman	Godelieve	515	Van den Bosch	Michel
472	Stalpaerts	Maurits	516	Van den Brande	Louis
473	Stasse	Ingrid	517	Van den Brande	Jozef
474	Stickens	Diana	518	Van Den Broeck	Lutgarde
475	Stoops	Inge	519	Van Den Broeck	Francisca
476	Stouten	Hendrik	520	Van Den Bulck	Frans
477	Strobbe	Lieve	521	Van Der Borcht	Gilbert
478	Strubbe	Rita	522	Van der Maat	August
479	Suetens	Jozef	523	Van Der Veken	August
480	Sweerman	Robert	524	Van der Vloet	Charles
481	Swijssen	Marc	525	Van Dessel	Renaat
482	Swinnen	Lodewijk	526	Van Dessel	Anna

527	Van Dievoet	Anna	571	Vandepas-Monnoyer	Henriette
528	Van Dijck	Emiel	572	Vandeput	Julien
529	Van Dijck	Maria	573	Vanderschaeve	Cicile
530	Van Dijck	Chantal	574	Vandersmissen	Jan
531	Van Elsen	Linda	575	Vanherle	Armand
532	Van Elslande	Joseph	576	Veldeman	Arthur
533	Van Eyen	August	577	Verbeeck	Alfons
534	Van Genechten	Paul	578	Verbeeck	Lucienne
535	Van Gramberen	Antoon	579	Verbist	Louis
536	Van Hoecke	Gommaar	580	Verboven	
537	Van Hoecke	François	581	Vercammen	Michèle
538	Van Hogenbemt	Engelbert	582	Vercammen	Jan
539	Van Hoof	August	583	Vercammen	Florens
540	Van Hooff	Karin	584	Vercammen	Mirjam
541	Van Itterbeeck	Marc	585	Verelst	Constant
542	Van Itterbeeck	Frans	586	Verelst	Alfons
543	Van Lancker	Renée	587	Verelst	Gommaire
544	Van Langenhove	Greta	588	Verelst	Leon
545	Van Leemput	Louis	589	Vergauwen	Annick
546	Van Loo	Robert	590	Verhaeghen	Norbert
547	Van Loock	Suzanne	591	Vanhaeren	Jeannine
548	Van Looy	Hildegard	592	Verherstraeten	Luc
549	Van Meensel	Michiel	593	Verheyden	Octaaf
550	Van Nerum	Helga	594	Verheyen	Maria
551	Van Olmen	Johan	595	Verhoeven	Hugo
552	Van Oost	Camiel	596	Verhoeven	Jan
553	Van Peborgh	Leonza	597	Verhoeven	Alfons
554	Van Raemdonck	Marianne	598	Verhulst	Els
555	Van Rijckel	Georges	599	Verhulst	Marcel
556	Van Roelen-Berghmans	Theresa	600	Verhulst	Eric
557	Van Rompaey	Adolphe	601	Verlinden	Carl
558	Van Rompaey	Gustaaf	602	Verlinden	Liliane
559	Van Rompuy	Hubert	603	Verlinden	Maria
560	Van Roy	Jos	604	Verlooy	Jaak
561	Van Saet	Lucien	605	Vermeersch	Arthur
562	Van Sichem-de Combe	Dirk	606	Vermeulen	Herman
563	Van Swinderen	Lambert	607	Vermeulen	Robert
564	Van Tongel	Antoine	608	Vermijlen	Christel
565	Van Tongerlo	Nini	609	Verrept	Jan
566	Van Vaerenbergh	Jan	610	Verret	Gerardus
567	Van Wallendaal	Arthur	611	Verschuere	Jan
568	Van Wassenhoven	Paul	612	Verstraeten	Jozef
569	Vandegenachte	Edgard	613	Verstrepen	Hugo
570	Vanden Bogaerd	André	614	Vervaet	Marcel

615	Vervloet	Walter
616	Voets	August
617	Vogels	Erwin
618	Vonck	Edwin
619	Voordeckers	August
620	Vos	René
621	Vossaert	Viviane
622	Wallaert	Jos
623	Weyns	Jozef
624	Wijckmans	Luc
625	Willems	Raymond
626	Willemsens	Louisa
627	Winckelmans	Adriaan
628	Wouters	Marie-Josée
629	Wullaert	Linda
630	Wuyts	Margareta
631	Wuyts	Alfons
632	Wuyts	August
633	Wuyts	Denis
634	Wuyts	Jaak
635	Wuyts	Marcel
636	Wuyts	Maria
637	Wuyts	Simonne
638	Wynants	Dennis
639	Wynants	Frank
640	Wynants	Patrick
641	Wynants	Thedoor
642	Yperman	Leo

CONCORDANS

Plaatsingslijst Rijksnormaalschool van Lier

Oud nummer	Nieuw nummer
1	106
2	24
3	25
4	26
5	27
6	28
7	29
8	851
9	852
10	853
11	854
12	855
13	856
14	857
15	858
16	859
17	647
18	1124



ISBN 978-90-5746-743-1

